

COLOFON

Rosmalla (ISSN 0925-2894) wordt vier keer per jaar uitgegeven onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen.

Heemhuis 'Mariënwater'
Berlicumseweg 8 5248 NT Rosmalen
Postbus 64 - 5240 AB Rosmalen
www.heemkundekringrosmalen.nl
info@heemkundekringrosmalen.nl

Bestuur Heemkundekring Rosmalen:

- Rien van Grunsven, voorzitter
- secretaris, vacature
- Henda Pennings, penningmeester
- Wilma van Creijl, bestuurslid
- Carin Bruggeman, bestuurslid
- Kitty van der Doelen-Crane, notulist

Werkgroep Redactieraad 'Rosmalla':

- Harry Coppens
- Gerrit Mol
- Ad Tibosch
- Krien van Hirtum, (lay-out en tekstverwerking)

Productie:

- Druk: Nextprint B.V. Rosmalen

Losse nummers:

- € 4,50 per uitgave

Distributieadres:

- Harry Coppens
Stationsstraat 8 5241 EE Rosmalen,
Tel.: 073-5218349

Kopijadres:

- Heemkundekring Rosmalen
Postbus 64 5240 AB
Rosmalen
- info@heemkundekringrosmalen.nl

Ledenadministratie:

- Henda Pennings
Vliertwijksestraat 4c
5249 RH Rosmalen
info@heemkundekringrosmalen.nl

Iedere auteur draagt persoonlijke verantwoordelijkheid over zijn of haar artikel. Niets uit deze uitgave mag worden vernoemd of tenzij bronvermelding plaatsvindt.

JAARGANG 18 - NUMMER 1 MAART 2008

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
Voorwoord redactie	2
<i>Gerrit Mol</i> Boerinnenbond 1930—1957	2
<i>Antoine de Visser</i> Maarten van Rossum en de Meierij (3)	10
<i>Harry Coppens</i> Misdienaarskampen	13
<i>Gerrit Mol</i> Baboesjka in Rosmalen	20
Harry Coppens Brabantse Volkshumor	22
<i>Ad Tibosch</i> De historie van de wielersport in Rosmalen (3)	24
Gerrit Mol Laurentiusparochie kwam en ging....	37
<i>Wim Veekens</i> Zomaar een toponiem (2): Striensestraat	40
<i>Harry Coppens</i> Voor u gehoord (47)	42
Heemkundekring dankt zijn sponsors	44

Foto omslag:

Maart 1876, overstroming in Rosmalen aan het begin van de vroegere Tweeberg, tegenwoordig Burg.Jonkheer von Heijdenlaan. Deze boerderijen, "De Schaapstal" en "Tivoli", stonden ongeveer bij de huidige spoorwegovergang in een gebiedje dat vroeger "Tivoli" werd genoemd.

Voorwoord

Beste lezer,

Na het goed ontvangen vorige themanummer over harmonie Sint Cecilia, presenteert de redactie deze keer weer een gewone aflevering met artikelen over diverse onderwerpen. Deze keer met een hoog Rosmalens gehalte en dat vinden wij erg plezierig. De Boerinnenbond en de misdienaars zijn echt Rosmalense begrippen. Antje Heijmans en wielercoryfee Peter van den Donk

zijn welbekend in ons dorp. Voor Maarten van Rossum gebruiken we liever het woord berucht. Al weten we niet of de schrijver van deze interessante artikelenreeks het daar helemaal mee eens is. De redactie voorziet dat het verschijnen van het tweede nummer van Rosmalla mogelijk wat later zal zijn, dan de bedoeling is. Dit in verband met vakanties. Onze excuses. Voor nu in ieder geval: veel leesplezier!

De redactie

Erratum bij publicatie 85 jaar Harmonie St. Cecilia in Rosmalla jaargang 17 nr. 4 .

In het overzicht van Ereleden en Jubilarissen (pag 54) zijn de personen genoemd die vanaf de totstandkoming van de Raad van Advies vanwege hun langdurige verdiensten voor de vereniging benoemd werden tot lid van die Raad. In die opsomming ontbreekt helaas de naam van

de heer A. (Jos) Heijmans, die langdurig zowel musicerend lid als bestuurslid van St. Cecilia was en die in 1983 benoemd werd tot lid van de Raad van Advies.

Ad van Langen

Boerinnenbond 1930 - 1957

Gerrit Mol

Op 22 januari 1930 vindt in Rosmalen de oprichting plaats van de vrouwelijke tak van de NCB: Boerinnenbond. Doel: een ontmoetingsplaats zijn voor persoonlijke zelfontplooiing en bewustwording en belangenbehartiging. Die oprichting werd gestimuleerd door de 'grote' boerenbond: de NCB. Alle dorpen in Brabant, Zeeland en Gelderland kenden hetzelfde fenomeen. Er wordt een prachtig vaandel gemaakt. Daarop staat: *R.K. Boerinnenbond, H. Cunera, Rosmalen en Hintham. Opgericht 22 januari 1930.*

Dat voor Cunera werd gekozen als beschermheilige is niet zo vreemd: de heilige Cunera werd aangeropen bij keelpijn en bij besmettelijke ziekte onder mensen of vee. Het prachtige vaandel staat nog steeds in de kerk bij de uitvaart van een KVO-lid

Uitleg vaandel:

Afgebeeld is de Heilige Cunera, zij werd met name in Heeswijk aangeropen tegen keelziekten en ziekten onder het vee. Ze draagt een sleutel die verwijst naar het beheer over een kasteel in Rhenen, waarover zij tijdelijk het bewind voerde. De palm zal wel een overwinningsteken zijn. In de kerk van Heeswijk bevindt zich nog een reliek.

Diezelfde titel die op het vaandel staat, valt te lezen op de kaft van het notulenboek. Met dat notulenboek is iets bijzonders aan de hand: de eerste tien jaar ontbreken. Ik citeer:

“Daar het officieel Notulenboek van den Boerinnenbond op verzoek jammer genoeg werd opgestuurd, zijn hierin alleen de notulen vanaf de heroprichting in 1945, opgenomen.” Wat is er aan de hand?

In september 1941 werd een NSB'er commissaris van de R.K. Boeren en Tuindersorganisatie. De leden van het bestuur van de afdeling pikten dat niet en namen ontslag. In december 1941 werden door de betreffende commissaris de kringen en afdelingen van de Boerinnenbond opgeheven en moesten de besturen de volledige administratie, bezittingen en middelen aan de commissaris overhandigen. De Rosmalense boerinnen hebben toen uit angst voor maatregelen het kasboek, f 35,18 en het notulenboek gegeven. Waar nu die notulen van 1930 tot 1941 zijn

gebleven, is helaas niet achterhaald. Misschien dat een van onze lezers een vermoeden heeft? In ieder geval spreekt het nieuwe bestuur in 1945 zijn spijt uit over het verloren gaan van de stukken.

Uit een later overzicht komen we toch meer te weten over de oprichting. Bij de viering van het 20-jarig bestaan wordt namelijk een terugblik gegeven, waaronder ook wat van de eerste tien jaren. Bij de oprichting in 1930 gaven 37 aanwezigen zich op als lid. Voorzitster werd Martina Smulders-v. Lokven, secretaresse Martina Tibosch, penningmeesteresse Jacoba v.d. Doelen, leden Geerdina Wonders en Adriana Heijmans. Al heel snel wordt ook Mej. v. Nuland-v. Doremalen bestuurslid en later voorzitter. De pastoor wordt als oprichter en geestelijk adviseur de hemel in geprezen. In de winter van

1934 – 1935 vond een ontwikkelingscursus plaats. In 1937 werd via Antwerpen een reis ge-

De oprichtingsfoto van de Rosmalense Boerinnenbond genomen bij Cafè Juliana in de Stationsstraat. In het midden geestelijk adviseur pastoor Huub van der Meijden

1931. De Boerinnenbond met de geestelijke adviseur en mannelijke bestuurders van de Boerenbond (?).
 Vlnr.1e rij: Clasina Glaudemans, Gontje Pennings, Tina Tibosch, Stien Pennings, Drika Heijmans, Grada van Nuland, Janske Wonders, Drika Korsten, Koosje van Gerven.

2e rij: vrouw van Gret Swanenberg, Nelleke van Lokven, vrouw van ? Korsten, vrouw van Johan Wonders, vrouw van Hanneske van Helvoirt, vrouw van Bert van Nuland, Martina Smulders-van Lokven, vrouw van Driek Schippers, Jaan Pennings-Glaudemans.

3e rij: Dina Wonders, Coba van de Doelen, Sjaan Heijmans, Pietje van Lokven, Drika Smulders, Marie van der Heijden.

4e (mannen)rij: Meester Kruysen, Johan Wonders, Driek Schippers, Bertje Pennings, Bert van Nuland, pastoor van der Meijden.

5e rij: Dina Wonders (vroedvrouw), Jaan Swanenberg, Tonia van Helvoirt, Doortje Schippers, Jaantje Verstegen.

maakt naar Hulst.

Aan de hand van het programma van de laatste algemene vergadering in 1941 werden in 1945 de notulen van die vergadering gemaakt. De voorzitter wordt aangeduid met 'presidente' (mej. v. Nuland-v. Doremalen). Het betreft hier een algemene vergadering met uitvoering. Er waren toen 112 leden. De opvoering betrof 'Groote Zus', een toneelspel in vier bedrijven door Jo van Duin. "Wat hier door de

meisjes ten toneele werd gebracht was af en getuigde van ernstige studie." Na de pauze volgde "De taart van Tante Charlotte," blijspel in één bedrijf. De geestelijk adviseur feliciteerde de toneelvereniging, maar de schrijver van de notulen dankt toch ook de adviseur voor zijn inzet.

Het eerste echte verslag in het notulenboek is van de vergadering op donderdag 8 februari 1945. Het betreft een bestuursvergadering. De vereniging blijkt in 1941 te zijn ontbonden. Er

wordt besloten zo gauw er een zaal beschikbaar is een algemene ledenvergadering bijeen te roepen. Tot zolang blijft het oude bestuur zitten. Geprobeerd zal worden de contributie over 1944 te innen.

In april 1945 vindt men de toestand plaatselijk nog te onrustig en te onveilig om een algemene vergadering vast te stellen. Wel wordt besloten dat er een nieuw bestuur gekozen dient te worden. 29 mei 1945 vindt dan toch de eerste algemene vergadering plaats. Daar wordt een verslag uitgebracht over de voorbije vier oorlogsjaren. In december 1944 wordt een eerste circulaire ontvangen van het Hoofdbestuur van de NCB.

Brabantsch Volkslied

*Tusschen Maas en Scheldeboorden
Ligt ons dierbaar Vaderland,
Waar in orde, rust en vrede
Deugd en durf gaan, hand in hand.*

Refrein:

*Brabant! Brabant!, Blijf Uw kindren
't Altijd dierbaar Vaderland.*

*Baronie en Meijerije
Maaskant, Peel- en Kempenland,
Land van Heusden, Cuijk en Bergen
Heel ons heerlijk Vaderland!*

*Waar uit bosch, moeras en heide
d'Arme boer schiep weid' en land
Waar de simpele weefstoel klepte
Groeit en bloeit thans iedre stand.*

*Waar de torenspitsen wijzen
Naar der vaadren Vaderland
Blijft het Brabantsch volk vereenigd
In den ouden broederband.*

*Wilhelmina van Oranje
Koningin van Nederland!
Weet, dat trouw voor God en Koning
Brabant's edel volk houdt stand.*

De bisschoppen van Breda en 's-Hertogenbosch onderschrijven het belang van de boerenorganisaties.

Bij de opheffing in 1941 waren er 118 leden, 8 daarvan zijn in de oorlogsjaren overleden. Op 29 mei 1945 zijn er dan weer 128 leden. Er is niemand door oorlogsgeweld overleden, wel hebben verschillende leden have en goed verloren.

Het Bestuur van de R.K. Jonge Boerenstand, afdeling Rosmalen, nodigde alle plaatselijke verenigingen uit tot bijwoning van een vergadering op 18 maart om te komen tot oprichting van een comité "Zuid helpt Noord." (hulp aan mensen boven de rivieren). Elke vereniging leverde vier leden aan dit comité. Het ging hier om het plaatsen van kinderen en het inzamelen van gelden en levensmiddelen. De actie wordt geslaagd genoemd. Uit dit comité kwam een blijvend Comité van Samenwerking voort, met als doel door eensgezinde samenwerking de verschillende plaatselijke problemen op te lossen. Tot zover het verslag over de vier voorbije oorlogsjaren. De verslagen zijn tot nu toe ondertekend door de voorzitter, Vrouw van Nuland en de secretaris, Truda van Uden.

Dan de ledenvergadering van 29 mei 1945 zelf. Aanwezig zijn 62 leden. Uit volle borst werd het Brabants volkslied gezongen. Na het nodige speur- en zoekwerk, met dank ook aan Henk de Werd, blijkt dat te zijn het lied Tussen Maas en Scheldeboorden. Het Brabantsch Volkslied werd geschreven (tekst en muziek) door Mr. J.J. Wintermans. De muziek heb ik helaas niet kunnen vinden.

Door gebrek aan papier verschijnt voorlopig het maandblad van de Boerinnenbond niet. Het weekblad van de NCB verschijnt al wel. De geestelijk adviseur zet nog eens uiteen wat het doel van de vereniging is: de bevordering van de godsdienstige, maatschappelijk en vakkundige ontwikkeling van de leden. Adriana Heijmans, vanaf de oprichting bestuurslid, stelt zich niet meer beschikbaar voor het nieuw te vormen bestuur. Dat nieuwe bestuur bestaat uit Vr. van Nuland-v. Doremalen, Vr. Tibosch-Kuipers, Truda van Uden, Gondje Pennings, Jetje Cop-

pens, Truus van de Biezen, Bertha van Gerven (als enige Maliskampse). De adviseur spoort de leden aan te helpen bij de wederopbouw van veel verwoeste kerken, vooral op geestelijke wijze! Tussen haakjes: de voorzitter, vrouw van Nuland, heeft twee priesterzonen en is daar trots op! In oktober 1945 komt een Inspectrice van de Boerinnenbond instructie geven aan het bestuur, hoe het werk weer verder moet. Er dient per aangesloten gezin 60 cent aan Tilburg te worden betaald. Dinsdag 16 oktober volgt een bedevaart te voet naar de Zoete Moeder. In de preek in die viering wordt door kapelaan Wouters gewaarschuwd voor het gevaar van het communisme, met als wapen: het rozenkransgebed. Er komt weer een dagelijkse vertegenwoordiging in de H. Mis, van oktober tot Pasen, later geven zich maar liefst 70 leden daarvoor op. Er zijn regelmatig enkele dames die deelnemen aan een speciale retraite voor leden in Uden. Overleden leden worden met omfloerst vaandel begraven. Er komt een lijst van meisjes die als hulp in de huishouding kunnen werken in gezinnen waar problemen zijn, altijd in overleg met de wijkverpleegster. Er zullen enkele cursussen worden aangeboden.

Op 11 oktober 1945, feest van Maria's Moederschap wordt een Moederdag georganiseerd. 's Morgens om half 9 een H. Mis met algemene communie. Vijfenvijftig moeders hebben daarna een koffietafel in "Juliana." Er zijn voor dit doel bonnen geschonken en giften in natura. De schoolkinderen brachten 's middags om 3 uur een bloemenhulde aan Maria en er worden enkele Marialiederen gezongen. De moeders belonen de kinderen door een tientje van de rozenkrans voor hen te bidden. Daarna plechtig Lof, waarbij ook ongehuwde leden aanwezig mogen zijn. Vervolgens is er een toespraak door de adviseur over het Goddelijk Moederschap van Maria, waarna toewijding van de leden van de Boerinnenbond aan Maria. Er wordt gezongen door een zangclubje van de Katholieke Actie. De Moederdag wordt besloten met lied nr. 57.

Opnieuw na enig zoekwerk: Alle leden hadden de beschikking over een liedbundel. Het boekje

draagt als titel: Liederboekje R.K. Boerinnenbonden N.C.B. Het is een uitgave van de R.K. Boerinnenbonden N.C.B. uit Tilburg, in 1930 gedrukt bij de Zuid-Nederlandsche Drukkerij in 's-Hertogenbosch. Het boekje bevat 31 liederen, waaronder het Boerinnenlied, Kruis en Ploeg, Wilhelmus, Brabantsch Volkslied, Wij willen Holland houden, Brabant mijn Brabant. (Opnieuw met dank aan Henk de Werd.) In de vergadering van 8 november 1945 wordt gesproken over cursussen Godsdienst en Ontwikkeling, maar niemand geeft zich op. Er is aan het einde van die middagvergadering een verloting met wat huishoudelijke artikelen als prijs. In 1946 vindt tijdens de algemene ledenvergadering een uitvoering plaats, die de dag erna herhaald wordt voor buitenstaanders. Die moeten wel één gulden entree betalen. Het stuk heette "Monica's wraak." In dat jaar ook krijgt de vereniging 15 gulden subsidie van het Bestuur van de NCB. In elke vergadering in deze jaren wordt enthousiast het Brabants Volkslied gezongen.

21 maart 1946 wordt gesproken over de contributie. Het hoofdbestuur in Tilburg wil f 2,- voor het eerste en f 2,- voor het volgende gezinslid. Daar komt dan nog een bedrag voor de eigen club bovenop. Het bestuur vindt dat te veel worden en belegt een extra ledenvergadering op zondag 31 maart om 16.00 uur. De geestelijk adviseur legt een en ander uit en de vergadering gaat toch accoord met de contributieverhoging. Toch blijkt later dat 20 leden vanwege die verhoging hun lidmaatschap hebben opgezegd. "Maak zoveel mogelijk gebruik van de contributie door aan alle activiteiten deel te nemen," zo zegt de adviseur. Er blijkt nu ook een eigen blad te zijn: "De Katholieke Boerin".

In juni 1946 neemt men deel aan een grote bijeenkomst van Boerinnenbonden in Heeswijk. Omdat niet iedereen over een goede fiets blijkt te beschikken, probeert men een wagen te laten rijden. De bijeenkomst is bedoeld als eerbetoon aan pater Van den Elsen en als bedevaart naar Cunera, patrones van de eigen vereniging. Hier wordt ook een demonstratie gegeven van reidan-

Rosmalense boerinnen geven een demonstratie reidansen in Heeswijk

sen en gymnastiek.

Ook wordt door de diocesaan hoofdleidster gevraagd om een Boerinnenjeugdbond op te richten voor meisjes van 16 tot 25 jaar. Het bestuur vindt dat echter niet nodig: er is in de parochie al een goed jeugdwerk voor alle meisjes.

Er wordt in 1946 een slachtcursus gegeven.

Ook vindt in dit jaar het 50-jarig jubileum van de plaatselijke NCB plaats. 's Middags voor de boerinnen, 's avonds voor de boeren. 40 leden geven een tabaksbon als cadeau. In 1946 wordt het gouden jubileum van de NCB in Tilburg door een flinke Rosmalense vertegenwoordiging bijgewoond, afkomstig van boeren, boerinnen, RKJB en Rijvereniging.

De bisschop van 's-Hertogenbosch, Mgr. Mutsaers, noemt zich hier sympathiserend lid van de NCB en met Brabantse hartelijkheid roept hij de jongeren op zich karaktervol en principieel te tonen. Opgevoerd wordt het indrukwekkende arenaschouwspel "Kruis en ploeg."

Tijdens de bedevaart naar Den Bosch wordt de moeders en jonge boerinnen uitdrukkelijk gewezen op hun taak als opvoeder.

In dit jaar wordt in de Lambertusparochie een afdeling opgericht van het Katholiek Thuisfront, de boerinnenbond neemt zitting in het bestuur. Bij de vergaderingen en bijeenkomsten wordt steeds gecollecteerd voor dat Thuisfront.

In 1947 wordt subsidie aangevraagd bij het kerkbestuur, de NCB en bij de Boerenleenbank. Begin 1947 zijn er 182 leden uit 129 gezinnen.

Tijdens de algemene vergadering van 5 maart 1947 is er een spreker over tbc bij mens en dier. Hij geeft allerlei praktische tips. Geadviseerd wordt bijvoorbeeld geen ongekoekte melk aan kinderen te geven.

In september 1947 lezen we voor het eerst iets over deelname aan een sportdag in Liempde. Voor een kringstudiedag in 1947 geven zich 37 jonge boerinnen op. Steeds komen cursussen en dergelijke terug, evenals de Moederdag op 11 oktober.

In 1948 lukt het niet de toneelstukken vóór de Vasten in te studeren en daarom wordt de Jaarvergadering pas na Pasen gehouden. Bovenop de gewone contributie komt dit jaar nog 50 cent voor de eigen kas. Er is nu ook een volksdansclub. De programmaboekjes worden steeds kosteloos verzorgd door H. Langens van de CHV Den Bosch. Van de rondvraag wordt nooit gebruik gemaakt.

In juni 1948 blijken twee leidsters van de sportclub hun ontslag ingediend te hebben. In dat jaar wordt een excursie gemaakt naar een landbouwtentoonstelling in Wijchen. Het blad "Katholieke Boerin" wordt weer vanuit Tilburg verspreid. Het bestuur van de plaatselijke afdeling zorgt voor de verspreiding. De Jonge Boerenstand afd. Rosmalen bestaat nu 25 jaar. In 1948 vindt in Rosmalen een Missie plaats. Voor een wascursus bestaat geen belangstelling, wel voor een slachtcursus. Een spreker over Brabants verleden drukt de aanwezigen vooral op het hart de priesters te eren. Jonge leden brengen in de jaarvergadering enkele declamaties ten gehore, met zang. De geestelijk adviseur krijgt van de boerenorganisaties een witte koorkap in verband met zijn zilveren pastoorsjubileum. Voor het eerst lezen we dat de jonge boerinnen hun toneelstuk apart voor de vrouwen van de KAB spelen.

In 1949 zijn er problemen in de toneelclub. Daarom is er op de jaarvergadering geen toneel, maar een lezing. De Tilburgse spreker heeft nota bene een andere lezing dan afgesproken. Er wordt geruime tijd nagedacht over de aanschaf van een grammofoon, mogelijk samen met de

Deze volksdansgroep van de Rosmalense Boerinnenbond trad op bij gelegenheid van een congres dat de N.C.B. hield op 19 mei 1931 in het Casino van Den Bosch. Uiterst links minister Deckers. Herkend zijn zittend vlnr: 1e Dineke van Nuland, 2e Clasina Glaudemans, 4e Sientje van Nuland, 5e Gontje Pennings, 6e Grada van Nuland. Staande vlnr: 1e Marie Tibosch, 6e Drika Korsten, 7e Cato Tibosch.

Jonge Boeren. Er wordt een excursie gemaakt naar een landbouwtentoonstelling in Eindhoven. Ook wordt de opleiding tot gezinsverzorgster onder de aandacht gebracht: een roeping, maar ook een voorbereiding op het moederschap of religieus leven.

In 1950 komt er een andere secretaresse: J v.d. Doelen. Dat blijkt te komen door het huwelijk van de oude secretaresse, Truus van Uden. De taal wordt er niet beter op. De grote man van de toneelclub in 1950 is de geestelijk adviseur. In 1950 wordt afgezien van het reisje: de meeste boerinnen zijn pas op reis geweest met de Eijervereniging. De matige financiële toestand noopt tot het vieren van een sobere Moederdag. Op de algemene ledenvergadering van november 1950 worden lichtbeelden vertoond van enkele sportdagen en van "Lourdes via Rome."

In 1951 wordt gesproken over Oostpriesterhulp. Om meer mensen naar de vergadering te lokken, denkt men aan een gratis verloting.

In de ledenvergadering van 8 november 1951 spreekt de heer Ganseboom over De Apostolaats gedachte in ons R.K. Organisationsleven. Eind '51 zijn er 124 leden uit 88 gezinnen. Woensdag 20 augustus 1952 bezoekt de vereniging een openluchtspel en het Begijnhof in Breda. 15 leden

gingen mee.

24 februari 1953 laat men een mis opdragen voor de slachtoffers van de watersnood.

Volgens de geestelijk adviseur wordt ook financieel flink geholpen, maar de zusters, die 80 jaar in Rosmalen zitten, moeten niet vergeten worden. Er is geen belangstelling vanuit de jonge leden om in het rampgebied te gaan helpen. In november vindt een lezing plaats over wasbehandeling en krijgt ieder lid een pakje stijfjesel en elk gezin een pakje zeepoeder.

Meestal worden zo'n 5 bestuursvergaderingen en 2 algemene ledenvergaderingen gehouden. Vanaf 1952 vinden ook gecombineerde vergaderingen plaats: Boerenbond, Boerinnenbond en Jonge Boerenstand.

In een vergadering in 1954 treden voor het eerst jonge boerinnen met gitaar op. Er is steeds declamatie. 12 november is er een feestavond van de St-Jan, zuivelfabriek.

De geestelijk adviseur waarover steeds vol lof en eerbied wordt gesproken, blijkt pastoor Van der Meijden te zijn.

12 november vindt ogenschijnlijk voor het eerst een aparte vergadering plaats van de jonge boerinnen. Er is dan ook weer een sportclub met 13 leden. In het verslag van de feestvergadering bij

gelegenheid van het 25-jarig bestaan valt te lezen dat de penningmeester het jaar afsloot met een flink saldo, maar na de feestvergadering is dat afgesloten met een batig saldo.(zo staat het er!). Bij deze feestvergadering wordt gespeeld "Hoe Mietje Tas de dood te slim af was" onder regie van mejuffrouw Van Nistelrooij uit Nuland. Bij de Brabantse koffietafel aansluitend zijn aanwezig de besturen van de NCB, de Boerenleenbank, de Jonge Boeren en 'onze zusterlijke organisatie de KAV'(Katholieke Arbeiders Vrouwen). Rector Jansen uit Tilburg spreekt de feestrede uit en die gaat voornamelijk over emigratie. Vervolgens komt het blijspel "'t Spook van 't Witte Kasteel". Er worden ook enkele cadeaus overhandigd.

De vergaderingen worden steeds frivoler: 17 april 1956 treedt tijdens de vergadering een muziekgroepje op, reidansen en gymnastiekoefeningen. Ook wordt nog de veleta gedanst, in kostuum! Deze vergadering wordt een nieuwe secretaresse gekozen: Gerda Coppens.

13 juni 1956 vindt een (extra?) vergadering plaats in verband met het overlijden van de voorzitter, mevr. L. van Nuland-v. Doremalen. Alle leden wordt gevraagd naar de uitvaart te komen en er wordt aan ieder twee kwartjes gevraagd voor Heilige. Missen. De vereniging zorgt voor een bloemenkrans. Daarna gaat het bestuur op condoleancebezoek bij de familie.

In 1956 wordt voorgesteld de leden van de Boerenbond uit te nodigen mee te gaan met het jaarlijkse reisje. Ook wordt de koffietafel op de Moederdag verplaatst naar de avonduren. Men wil een zangclub oprichten en als dirigent wordt naar de paters van Nuland gekeken. Het blijkt dat pastoor Van der Meijden al geruime tijd ziek is. Men wil gaan reorganiseren, ook vanuit Tilburg. Er is een lezing over het houden van kippen en een lezingenreeks over opvoeding.

Eind 1956 verandert de vergaderplek: van café Juliana naar de achterzaal van H. van Alphen. De reden is dat de zaal in Juliana bezet is. Begin 1957 is voor het eerst pastoor Jansens als geestelijk adviseur aanwezig. Begin 1957 wordt de contributie verhoogd naar f 4,50. De vereniging wordt gesplitst in oudere en jongere leden, wel met één secretariaat, maar met een eigen bestuur. Daarmee is het eerste notulen boek beëindigd. Een volgende keer wellicht meer over de historie van deze Rosmalense vereniging. "Zo ben ik dan aan het einde van mijn verslag gekomen. Laten we Gods zegen afsmecken over ons nieuw begonnen werk, dan zal mede door de voorspraak der Zoete Moeder en onze patrones "'St. Cunera", en Uw aller onmisbare medewerking den Boerinnenbond groeien en bloeien tot in lengte van dagen, tot heil van den geheelen boerenstand".

1931. "Brabantse Pracht" tijdens het NCB-Congres in Den Bosch, waaronder ook veel Rosmalense boerinnen.

MAARTEN VAN ROSSUM EN DE MEIERIJ (3)

Antoine de Visser

3. Maarten van Rossum en Karel V. (1543-1555)

Op de bijeenkomst te Venlo, waar Hertog Willem van Kleef afstand deed van zijn rechten op Gelre en Zutphen en Keizer Karel V als zijn heer en meester moest erkennen, werd er ook gesproken over Maarten van Rossum.

De keizer was er de man niet naar om zijn tegenstanders te onderschatten. Hij wist dat Van Rossum een van de beste, van de meest gevreesde legeraanvoerders van zijn tijd was. Kon hij die voor zich winnen, dan had hij een goede slag geslagen. Bovendien zou de Keizer daardoor ook de Geldersen tot zijn trouwe onderdanen kunnen maken.

Voor Maarten van Rossum lag de weg open om zich onder Keizer Karel te stellen, nu Hertog Willem van Kleef hem van zijn eed van trouw had ontslagen. En hij toonde daarna ook dat hij het vertrouwen van de Keizer waard was.

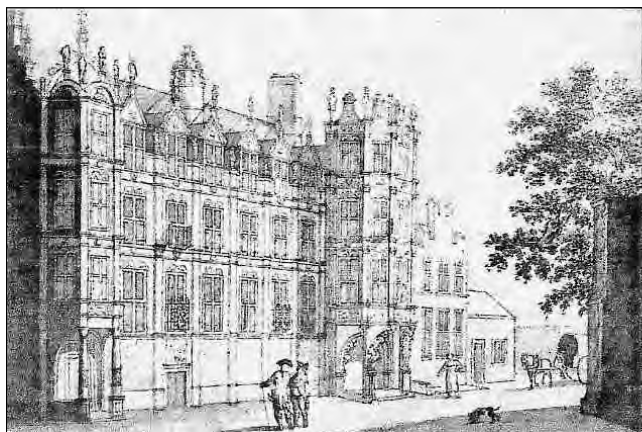
De strijd tussen Keizer Karel V en de Koning van Frankrijk duurde nog altijd voort. Karel gaf in 1544 het bevel over een groot deel van zijn leger aan Maarten van Rossum. Hij trok op naar het slagveld en zijn troepen brachten zware ver-

liezen toe aan het Franse leger. Er kwam daarna een vrede tot stand in Crespy. Koning Frans I deed afstand van zijn vermeende aanspraken op Gelre.

Zo kwam er voor de Nederlanden een tijd van vrede en rust. Maarten, de veldmaarschalk, kon voor lange tijd zijn zwaard in de schede houden. Van 1544 tot 1552 bleef het rustig in dit deel van Europa.

Maarten van Rossum kon nu van geld en goederen gaan genieten. Hij had verschillende huizen en kastelen in bezit. Sommige had hij laten bouwen, andere aangekocht of gekregen van de Hertog van Gelre.

In zijn bezit was het Oude Loo, het jachtslot, dat hij in 1538 liet bouwen op de Veluwe en waar hij nu volop kon gaan jagen. Ook het kasteel 'De Kannenburg' dat hij in 1537 van Hertog Karel van Gelre als beloning voor zijn diensten aan hem ontving. Verder had hij in Arnhem 'Het Duivelshuis' laten bouwen. Tegen de gevel daarvan liet hij beelden van personen plaatsen, die later aan de inwoners van Arnhem het idee gaf dat het saters waren en zo het huis deze naam gaven. Eveneens bezat Maarten van Rossum het kasteel 'Waddestein' in Herwijnen en zijn geboortehuis in Zaltbommel.

Het "Duivelshuis" te Arnhem

De "Cannenburg" in Vaassen

De stad 's-Hertogenbosch en De Meierij waren eindelijk bevrijd van het verwoestend oorlogsgeweld. Maar toen kwam over stad en streek het natuurgeweld.

In 1551 trok een zwaar noodweer over de streek. In de stad werd zware schade toegebracht aan het klooster van St. Geertrui. Door het geweld werden ramen uit hun sponningen gerukt en het dak begaf het. 'De koperen weerhaan van den toren werd ver weg geslingerd en zo buiten de stad op de Donk nedergesmeten'. (Mollius, pag.321)

In 1552 werd door een vreselijke overstroming, waarbij dijken braken, het hele land vanaf Heusden tot voorbij 's-Hertogenbosch onder water gezet. De Dieze zette met de Maas het gebied van de stad en omgeving zo onder water, dat zelfs de Postelstraat onder water kwam te staan en men kon varen tot over het terrein van de Mortel. De poorters van de stad rustten steeds twee bootjes uit met voedsel en voorzagen zo de mensen rond de stad – in het gebied van de Maas – van levensmiddelen. Daar was een nog grotere nood dan in de stad.

In 1554 en de twee daaropvolgende jaren heerste er in de stad 's-Hertogenbosch de pest en hongersnood. Het Groot Gasthuis zorgde plichtsgetroouw en liefdevol voor de besmette zieken, die daar naartoe gebracht werden.

Intussen was tussen de nieuwe koning van Frankrijk, Hendrik II, en de Duitse protestanten, onder leiding van Maurits van Saksen een verbond gesloten. Samen wilden ze het gebied van Keizer Karel V aanvallen. In 1551 kreeg Maarten van Rossum in Brussel, waar hij zich bevond, de opdracht van Maria van Hongarije, zus van de keizer en landvoogdes, om een leger aan te werven. Hij was drie en zeventig jaar, maar zijn geestkracht en zijn trouw aan zijn Heer waren niet verminderd. Hij vertrok naar Gelre en verzamelde een grote groep oude en beproefde krijgsvrienden om zich heen. Begin 1552 trok de veldmaarschalk naar Frankrijk. Hij verspreidde

Maarten van Rossum

schrik en ontzetting door brand en plundering. Toen benoemde de Keizer hem tot gouverneur van Luxemburg. Hij was op deze manier in de nabijheid van het oorlogstoneel en kon, indien nodig, snel ingrijpen. Twee jaar voerde hij het bestuur over Luxemburg, waarbij hij vaak moest optreden om dreigende invallen van het Franse leger af te weren.

In 1555 was Maarten van Rossum weer op weg. In de vesting Charlemont in Frankrijk overviel hem de pest, die in het leger heerste. Hij werd naar Antwerpen vervoerd. Daar overleed hij op 7 juni 1555.

In Gelre geboren, aan Gelre verbonden, was het zijn wens om in Gelre te rusten. Men bracht zijn lichaam naar de heerlijkheid Rossum, waar het in de kerk plechtig ter aarde werd besteld.

Toen, jaren later, de Spanjaarden onder Mendoza zich in de Bommelerwaard en te Rossum bevonden, opende, zegt men, een Spanjaard Van Rossum's graf in de hoop er kostbaarheden te vinden. Hij vond er alleen wat geweerkogels. Volgens anderen werd, in opdracht van kardinaal Andreas van Oostenrijk in 1599 het gebeente overgebracht naar de St.Janskerk te 's-Hertogenbosch en daar begraven. (Van Heurn I, pag. 543; Smits 'De grafzerken' pag. 331)

Wat mag over Maarten van Rossum, deze Gelderse legeraanvoerder, gezegd worden?

Inderdaad, hij was een beter veldheer dan bestuurder. En ook was hij een gevreesd en onverschrokken bevelhebber voor zijn tegenstanders én een ware plaag voor de bewoners van streken, waar hij doorheen trok.

Maar eveneens mag gezegd worden dat hij een trouw onderdaan en bevelhebber van zijn Heer was. Hij diende Hertog Karel van Gelre onvoorwaardelijk en daarna diens opvolger, Willem van Gulik, hertog van Gelre. Toen deze laatste zich in Venlo aan Keizer Karel V onderwierp en zijn bezit afstond aan de Keizer, was Maarten van Rossum daardoor van zijn taak maar óók van zijn plicht van trouw aan de Hertog ontslagen. En toen daarna Karel V, de Habsburgse tegenstander van destijds, hem vroeg om zijn veldmaarschalk te worden, gaf hij hem zijn woord van trouw.

Tot zelfs zeer hoge leeftijd werd hij door deze Keizer gevraagd om ten strijde te trekken, zo'n groot vertrouwen had Karel V in de militaire deskundigheid en het strategisch inzicht van zijn veldmaarschalk.

En dat gegeven woord bleef Maarten van Rossum getrouw tot aan zijn dood.

Literatuur:

Mr. J.D.W. Pape: Maarten van Rossem (1847)

Uitg.: H.Palier en Zoon – 's-Hertogenbosch

Dr. J.C. van der Does: Maarten van Rossem

Uitg.: Kemink en Zoon N.V. – Over den Dom - Utrecht

I.D. Jacobs e.a.: Het Hertogdom Gelre(2003)

Uitg.: Matrijs – Utrecht

Prof.dr. R. van Uytven e.a.: Geschiedenis van Brabant (2004)

Uitg.: Waanders B.V. – Zwolle

Drs. P.Th. Kuijer: 's-Hertogenbosch ca. 1185-1629 (2000)

Uitg. Waanders B.V. – Zwolle

J. van Oudenhoven: Silva-Ducis aucta et renata (deel I+II) (1670)

Uitg. Jan Scheffers – 's-Hertogenbosch

Mr.J.A.M. Hoekx e.a.: Kroniek van Mollius (2004)

Uitg.: Adr.Heinen – 's-Hertogenbosch

Mr.J.H. van Heurn: Historie der Stad en Meyerye van 's-Hertogenbosch (1776)

Uitg.: J. van Schoonhoven – Utrecht

A.C. Brock: De Stad en Meiry van 's-Hertogenbosch (1825)

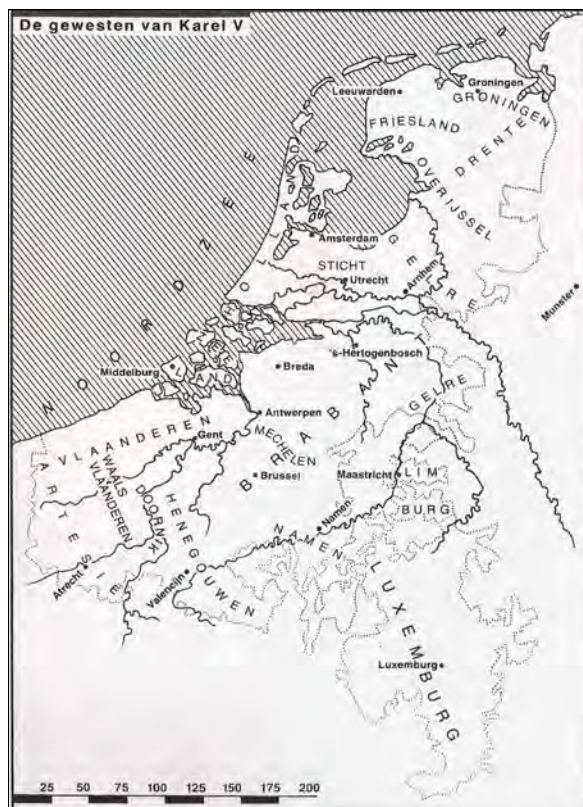
Uitg.: Streekarch. Langs Dommel en Aa - Veghel.

Jan Mosmans en Alph. G.J. Mosmans: Oude Namen van Huizen en Straten te

's-Hertogenbosch – Heruitgave door Merlijn en Van Dijk en Van Hees (1973)

Dr. C.F.Xav. Smits: De Grafzerken in de Kathedrale Sint Janskerk van 's-Hertogenbosch (1912)

Uitg. Stoomdrukkerij Lutkie & Kranenburg – 's-Hertogenbosch.

De gewesten van Karel V

Misdienaarskampen

Harry Coppens

In de Rosmalla van 2003, jaargang 13, nummer 3, is al een artikel geschreven over deze misdienaarskampen van de parochie St. Lambertus in de jaren 1941 t/m 1961.

Behalve de zorg voor en de opleiding van misdienaars, gaat het overgrote deel van dit artikel over alle deelnemers uit die periode, zoals kapelaan Vogels ons die heeft nagelaten. In dit artikel echter gaat het mij over de activiteiten van dat jaarlijkse kamp, dat deze misdienaars kregen aangeboden als dank voor hun inzet als misdienaar het jaar door.

Veel leiders hebben zich in die tijd op verschillende manieren ingezet voor het welslagen van de misdienaarskampen. Zonder iemand te kort te doen, noemen we hier toch zeker de helaas op 26 oktober 2002 overleden Toon Dirks. Toon heeft zich 20 jaar lang ingezet voor de eerste klassers van de St. Josephschool in Rosmalen. Deze ras-onderwijzer stond bekend om zijn prachtige geschreven rapporten, waarmee hij blijk gaf van een meer dan gewoon psychologisch en pedagogisch inzicht. Toon was jarenlang de grote leider en bezieler van het misdienaarskamp.

Zelf ben ik 6 jaar als leider met het kamp mee geweest. Daardoor ben ik in het bezit van veel foto's en de jaarlijkse kampboekjes. Daardoor is goed te zien hoe zo'n kamp werd ingevuld. Elke kampdeelnemer kreeg dat boekje. Ieder wist daardoor wat hem die week te wachten stond en waar hij zich aan had te houden.

De laatste kampavond werd altijd ingevuld door de jongens zelf. Geholpen door meester Toon waren de jongens al weken tevoren bezig met de invulling van die avond. Meestal gebeurde dat in de vorm van een songfestival, een quiz en er werd zelfs ooit een trouwpartij ingestudeerd.

Er is een jaar geweest dat er twee groepen moesten worden geformeerd. Er was toen een fietsgroep. Die bestond uit jongens die al van de lagere school af waren. Ze vonden onderdak bij een zwager van Jan Klaassen, die nog geen 100 meter verderop ook een boerderij had.

De jongste groep zat nog op de lagere school. Alleen over deze groep gaat dit verhaal, omdat ik me als leider alleen met deze groep bezig hield.

Naar Wintelre

Tot 1961 werd het misdienaarskamp georganiseerd door kapelaan Vogels met assistentie van in hoofdzaak onderwijzers van de St. Joseph-

school. Dat wij in Veldhoven bij de familie Jan Klaassen terecht kwamen, hadden wij met name te danken aan deze kapelaan.

Zijn nicht Ciska Verberne was namelijk met Jan getrouwd en hij wist hem en ook haar over te halen, waarbij over en weer duidelijke afspraken werden gemaakt.

Toen Kapelaan Vogels in 1961 werd benoemd tot pastoor in Velddriel nam Toon Dirks dit van hem over. Door het uitbreidingsplan van de gemeente Veldhoven was Jan genoodzaakt zijn bedrijf te beëindigen. Op 4 mei 1964 verhuisde hij naar Wintelre, maar tot ons geluk waren wij in Wintelre weer even welkom als voorheen in Veldhoven.

Al bij al zijn wij meer dan 25 jaar gratis de gast geweest bij de familie Klaassen.

Wel een bewijs dat het al die jaren goed geklikt heeft en wij zijn hem daarvoor nog altijd dankbaar.

Instructie en programma:

De deelnemers kregen het nu volgende schrijven aangereikt, zodat de ouders en de misdienaars precies wisten wat wij van hen verwachtten en wat het programma voor dit jaar inhield:

Zondag 5 juli 's avonds om half zeven (7)

Reisbenodigdheden inleveren op de jongensschool. Zet die niet zo maar ergens in de gang, maar bij het kaartje met jouw naam.

Maandag 6 juli

Allen, die met de reis meegaan, worden 's morgens om half acht in de H Mis verwacht. Ons kamp is een speelkamp voor misdienaars.

Uiterlijk tien minuten over 9 is ieder terug bij de jongensschool.

De staf stelt het niet op prijs, als je daar al vóór 9 uur staat.

Mededelingen omtrent het vervoer van deelnemers:

In tegenstelling tot eerdere berichten zal het vervoer dit jaar niet plaats vinden met een extra bus, maar door personenauto's van enkele ouders en leiders.

De ouders die toegezegd hebben om voor het vervoer van de kinderen te zorgen, worden om 9.15 uur verwacht bij de jongensschool.

Vrijdagmorgen 7 juli:

De auto's worden omstreeks 10 uur in Wintelre verwacht. Als alles dan vlot verloopt, kunnen we omstreeks half elf vertrekken. Zonder pech zijn we dan ongeveer om half twaalf weer terug in Rosmalen.

Vriendelijk verzoek van de staf:

Maak het je moeder op die maandagmorgen niet te moeilijk bij het afscheid nemen!!

Houd een fles Eau de Cologne gereed.

Een tip voor teergevoelige jongens:

Breng voor het afscheid nemen van je zusjes enkele grote zakdoeken mee!!!

Opmerkingen:

1. Niet nodig zijn: bord, kopje, vork, lepel en mes.
2. Wie de twee dekens wil vervangen door een slaapzak, kan dit doen.

- uitrusting

I. In een koffer, weekenatas of plunjezak, waarin worát meegenomen:

kussensloop

pyama

2 dekens of beter nog: een SLAAPZAK.

1 paar stevige schoenen in reserve

speelkieren

2 baddeeken + washandje, voorzien van initialen of naam!!

zeep

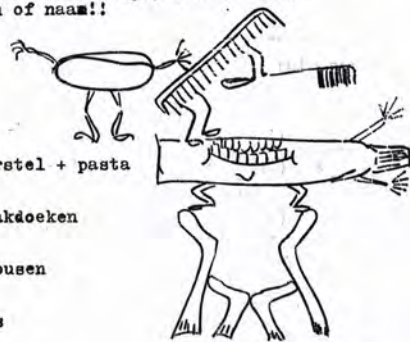
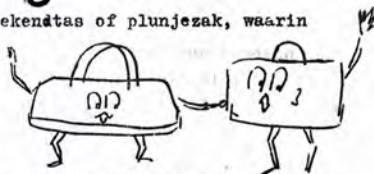
kam

tandenborstel + pasta

enkele zakdoeken

2 paar kousen

2 blousees

- 4 -

twee ekstra stel ondergoed om te kunnen verwisselen in geval we nat of heel vuil worden.

ekstra bovenbroek: het aneuvelen van broeken en blousees behoort niet tot de uitzonderingen!!!

regenjas

kleerborstel

II. Niet nodig zijn: bord, kopje, vork, lepel en mes.

III. Breng geen brood, snoep of koekjes mee
Op het kamp worát het gezelschap ruim van alles voorzien!

- 5 -

Breng je echter de twee lakens mee, dan raden wij je sterk aan om een van die lakens zó te naaien, dat er een slaapzak ontstaat. Daarin slapen voorkomt bloot liggen.

3. Nodig zijn: een lach, goeie zin, uithoudingsvermogen, vermogen om verliezen bij het spel te verdragen, en tenslotte.....**sportiviteit!**

In grote lijnen de jaarlijkse gang van zaken

1: De indeling van de groep in twee delen, die gedurende het kamp elkaar bestreden, waarbij de uiteindelijke winnaar werd beloond met het bekende vaantje.

2: Behalve wedstrijden waarbij punten gescoord werden voor de groep was er volop gelegenheid met elkaar te spelen.

3: Er was een kast vol met allerlei spellen om binnen te spelen.

4: Met slecht weer was er ook materiaal voor handen om binnen wedstrijden te spelen

5: Meestal op vrijdagavond was er 'n play back show, 'n quiz of iets anders, die geheel door de jongens werd verzorgd.

Juist omdat ons kamp dit jaar vijftienvintig jaar bestaat, rekent de Staf en ook de familie Klaassen op een geweldige knalavond. Hebben jullie hiervoor de koppen al bij elkaar gestoken???

Kempenland:

Wintelre, ook wel Wintersel genoemd, is een kerkdorp dat behoort tot de gemeente Vessem. Wintelre is gelegen ten zuidoosten van Oirschot en dicht in zijn buurt ligt het vliegveld Wel-schap. Wintelre is een van de "Acht zaligheden"= selligheden: dat zijn de acht plaatsen in de Brabantse Kempen, waarvan de naam eindigt op "sel" of "zel".

Het Kempenland begint even ten noorden van Eindhoven en strekt zich naar het zuiden tot ver in België uit: daar de Limburgse Kempen ge-he-ten. Kempenland was eeuwenlang berucht om

De boerderij van Jan Klaassen in Wintelre

de eindeloze woestenijen. Maar oorspronkelijk was de toestand van de natuur er heel anders. In de eerste eeuwen van onze jaartelling is het een bosrijk gebied geweest. In die tijd bestonden de bossen uit loofhout, maar toen zich hier een landbouwende bevolking ging vestigen, verdwenen de bossen door kappen en branden om akkergrond te winnen.

Deze schrale akkers werden steeds weer tengevolge van de snelle uitputting verlaten. men kapte dan weer een ander bosgedeelte tot het land kaal was geworden. Langzamerhand veranderde het in woeste stuifzand- en heidevelden, die door het afgrazen door kudde schapen en het hei plaggen door de boeren, geen kans meer kregen de natuurlijke opgaande begroeiing te herstellen. Pas in de 17e eeuw werden nieuwe bossen aangeplant, aanvankelijk met dennen, later ook met loofbomen. Er werden ontginningen verricht.

Zo ontstond geleidelijk aan een nieuw landschap van weilanden en akkers tussen naaldbos en loofhout, afgewisseld door heidevelden, vennen en beken. Langs de beken kan men nog water-

radmolens aantreffen. Brabant was daar vroeger zeer rijk aan

Zou je eens willen opzoeken welke dorpen tot de Acht Zaligheden behoren?

Hoe warm kan het zijn op een kamp.....

- ..zo warm, dat de koeien hazen vangen;
- ..zo warm, dat de mussen op de grond blijven zitten;
- ..zo warm, dat de pannen van de daken vallen;
- ..zo warm, dat je geen lucifers meer nodig hebt;
- ..zo warm, dat de kippen gebraden eieren leggen;
- ..zo warm, dat zelfs de Nivea bruin wordt;
- ..zo warm, dat kale mensen niet meer over de straat kunnen;
- ..zo warm, dat Hoogovens buiten kunnen werken;
- ..zo warm, dat de koeien karnemelk geven;
- ..zo warm, dat je snelbinders nodig hebt om op een stoel te blijven zitten;
- ..zo warm, dat de gebraden duiven je in de mond vliegen;

Onderlinge competitie, wie wint?:

Ook dit jaar weer te Wintelre
Sinds jaren onze vaste steen
Bij Jan Klaassen en zijn zonen
In sport en spel en handigheid
Sportief en met veel joligheid
We zullen er strijden voor ieder punt
Al vraagt dat nog zo'n rare stunt
Geen opdracht zal ons te zwaar wegen
Als zij ons dichterbij de zege
Desnoods gaan we op onze kop staan
Om in het bezit te komen van het vaan
Wanneer op 't einde van het kamp
De strijd nog onbeslist mocht zijn
Dan is dat helemaal geen ramp
Want om dan de winnaar te ontpoppen
Gaan verder met het nemen van strafschoppen
Maar o wee de knaap, die zich dan zal vergissen
En het waagt er eentje te missen
Daarom een goede raad voor allen
Probeer ze d'r allemaal in te knallen.

De winnaars:

Groep Apaches:		Groep Sioux:
Jan Verstegen	1	Hans van Liempt
Theo van de Ven	2	Niek van Zuylen
Frans van de Elzen	3	Harry Nolte
Mary Bijveld	4	Piet Coppens
Rinie Kappen	5	Ton van Malsen
Kees van Bussel	6	Lambèr Vissers
Pietje Spierings	7	Bennie Coppens
Adje van de Leest	8	Peter van Loon
Bert van de Plas	9	Bart van de Plas
Jan de Laat	10	Bert Coppens
Chrisje Giebels	11	Judy Coppens
Michiel van Heumen	12	Robbie v. d. Vliert

De kok en en zijn keuken:

Een zeer belangrijke plaats op ons kamp,
Dat is toch wel de keuken.
Daar hangt de geur van wortelstamp
En aanverwante reuken.
En kijk je wat verder door de damp
Dan ontwaar je platen met spreuken,
Die je gauw doen snappen
Het waarom van aangebrande pappen
Wilt u die sensatie meemaken?
Inlichtingen bij Walther van de Westelaken

De volwassenen vlnr.: Harry Coppens, Walther van de Westelaken en Toon Dirks

Walther van de Westelaken aardappelschillend met boerin Ciska

Een avondvullend zangfestijn in 1961

Het Bestuur van de Jeugdmuziekdagen te Rosmalen heeft de eer U het programma van het

Nationaal Songfestival

aan te bieden, welke zal gehouden worden op dinsdag 1 augustus 1961 in een der zalen van het hotel-restaurant Jan Klaassen. Het Bestuur verzoekt de vrouwen van Rosmalen beleefd om hun man, zo deze het muziekfeest wenst te bezoeken, verlof te geven tot bijwoning van dit festival. Half-stille weldoeners met giften boven vijf gulden kunnen een gratis toegangsbewijs ontvangen. Dit toegangsbewijs is strikt persoonlijk.

Hoogachtend

-Secretaris: François Groos.

-Beschermvrouwe:

Mevrouw Jaantje Groos-Vorstenbosch.

-Ere-Voorzitter:

De Hoogedelachtbare Heer Pierre de Kuster

-Ere-lid: De Weledelzeergeleerde Heer

W.v.d.Westelaken docent aan het

Holy Joseph College, Rosmalen-city.

Ten geleide:

Het bestuur van het jeugdmuziekgezelschap van Rosmalen is na jarenlang onderhandelen tot zijn groot genoegen geslaagd in de organisatie van een groot muziekfeest.

Wij menen, dat dit songfestival het bezoek aan Veldhoven op dinsdag 1 augustus 1961 reeds ten volle zal rechtvaardigen.

Wij zouden het zeer op prijs stellen, als U met een bijzondere belangstelling wilde luisteren naar de vertolking van "modern negro songs" en "miracle beaux chansons". Het festival vindt plaats in de zaal van:

**Hotel Restaurant Klaassen-Verberne
Driehuizen Veldhoven**

Comité:

-Voorzitter: Joost van Iersel

-Penningmeester: François Groos

-Vice voorzitter: Karel Hilderink

-Vice secretaris: Guus de Laat

-Vice penningmeester: Wim v. Son

-Master of Music: Ferdy Groos

Jury:

-A.Dirks, J.Eggenhuizen, H.Coppens

De boerderij van de familie Klaassen, waar de misdienaarskampen werden gehouden, werd voor het Songfestival omgedoopt tot Hotel Restaurant Klaassen-Verberne

Afscheid:

In 1972 nam Toon Dirks afscheid na zich 20 jaar ingezet te hebben voor 't misdienaarskamp en werd het volgende schrijven afgedrukt in het programma boekje:

25 jaar gastvrijheid bij de familie Klaassen-Verberne.

Een jubileum, waar we met recht trots op mogen zijn, daar het een overtuigend bewijs levert van de uitstekende samenwerking, wederzijdse verstandhouding en vertrouwen tussen de familie Klaassen en het misdienaarskamp Rosmalen. Het was op initiatief van de toenmalige kapelaan, de Zeereerwaarde Heer Vogels, dat men 25 jaar geleden (in 1945 met-

Jan Klaassen

Kapelaan Vogels een na de bevrijding) op kamp toog bij Jan Klaassen en Cisca, toentertijd nog woonachtig in Veldhoven, waaraan vele oud-misdienaars ongetwijfeld nog prachtige herinneringen hebben overgehouden. Dat we

deze 25 jaren aan een stuk (ook toen Jan Klaassen van Veldhoven naar Wintelre verhuisd was, bleef de deur voor ons open staan) telkens weer terug mochten komen is voor het grootste gedeelte de verdienste van de leiding geweest, waaruit we dan op de eerste plaats, zonder daarmee de andere leiders te kort willen doen, de Heer Dirks op de voorgrond dienen te plaatsen. Het is namelijk de Heer Dirks geweest, die gedurende de laatste 20 jaar het kamp heeft gemaakt tot wat het nu is.

Daarvoor heeft hij zich met een nimmer aflatende ijver en met inzet van heel zijn persoonlijkheid dienstbaar gesteld.

Dat het kamp bij de deelnemers telkens opnieuw groot enthousiasme opwekte, was zijn werk. Mede, zo niet dank zij de buitengewone organi-

satie van het speelkamp en de algehele leiding daarover in de persoon van Dirks, mocht men elk jaar terugkomen, omdat de familie Klaassen er dan bij voorbaat zeker van kon zijn dat het een goed kamp zou worden. Helaas zal de Heer Dirks in de toekomst vanwege zijn promotie tot pedagoog-didacticus bij het Katholiek Pedagogisch Centrum niet meer in de gelegenheid zijn de algehele leiding op zich te nemen, en wordt dit 25-jarig jubileum voor hem wat dat betreft tegelijkertijd een afscheid. Dat we namens iedereen zullen spreken, die Toon kennen en meegeemaakt hebben op het speelkamp of elders, wanneer we stellen dat we hem voor al het werk aan anderen besteed enorm veel dank verschuldigd zijn, lijdt geen twijfel. Tenslotte willen wij hem alle mogelijk succes toewensen in zijn nieuwe betrekking en hem feliciteren met alles wat hij voor de Rosmalense gemeenschap in het algemeen en voor het misdienaarskamp in het bijzonder gedaan heeft, want dat heeft hij wel verdiend.

Proficiat Toon!

Toon Dirks

De Rosmalense misdienaars op "stal"

Baboesjka in Rosmalen

Gerrit Mol

Op een regenachtige woensdagmiddag toog uw verslaggever naar een echte Rosmalense: Antje Heijmans, woonachtig aan de Oude Baan. Eigenlijk was het de bedoeling om haar te laten vertellen over de meisjesschool van het oude Rosmalen. Ik vind namelijk dat die in de historie van onze heemkundekring nogal onderbelicht is.

Maar Antje zit zo vol van haar geboortedorp en ze heeft daar zoveel van gezien en meegeemaakt dat de ene anecdote na de andere over de tafel rolt in haar kleine, maar gezellige woning. “Zie daar maar eens pap van te maken,” zeggen ze dan tegenwoordig.

Antje is geboren in 1922 en kwam vanaf 1923 te wonen in een huis, waar nu ongeveer de Haydnlaan is. De straat heette Coehoornstraat, volgens Antje waarschijnlijk genoemd naar een Rosmalense familie. Aannemer der Kinderen bouwde die woning.

Antje had 6 broers en zussen, twee ervan zijn jong gestorven. Vader Heijmans was stratenmaker. Ernaast woonde Toon van Schijndel, die een winkeltje had en tevens zandrijder was.

Toon had achttien kinderen. Omdat er begrijpelijk niet altijd tijd was om een baby de borst te geven, werd er wel een slangetje recht van de uier van de koe in het mondje van de baby gestopt: er was zo dus altijd te eten! Onze zegsvrouw meldt in dit verband regelmatig het bezoek van de kapelaan, als er een tijd geen kleine was geboren. Er was een echtpaar dat de zilveren bruiloft vierde en nadien nog gezinsuitbreiding kreeg.

Toen Antje vijf jaar werd, mocht ze in het dorp naar de kleuterschool. Dat was toen echt een fröbelschool: veel knutselwerkjes bij de zuster. De kinderen aan de andere kant van de weg mochten in Maliskamp naar school, een enkeling werd het toegestaan ook vanaf de Rosmalense kant naar Maliskamp te gaan. Dat hield echter wel in, dat de ook toen al gevaarlijke grote weg 's-Hertogenbosch – Oss diende te worden overgestoken.

Op 7-jarige leeftijd mocht Antje naar de grote school. Ze herinnert zich de naam van het hoofd der school, zuster Vincenza. Zij sloeg zich voortdurend op de borst, waarom ze dat deed is niet bekend. Andere namen zijn juffrouw Thea Sars uit Kerkdriel, Ria van Sambeek uit Nijmegen, juffrouw Ria der Kinderen, zuster Constan-tijn. De klassen van de leerkrachten die van elders kwamen, gingen ooit wel eerder uit als het slecht weer was, zodat de betreffende onderwijzeressen veilig thuis konden komen. Natuurlijk zaten er alleen meisjes op die school. Er waren wel kinderen die wat meer in tel waren dan andere: de kinderen van de burgemeester en van de secretaris bijvoorbeeld.

De school begon om 9 uur. Er waren kinderen die dan al naar de kerk waren geweest, ze kregen dan wel een prentje. Om 12 uur was de school uit, de middag duurde van 2 tot 4 uur. Ook op zaterdagmorgen werd er les gegeven. Antje is zo heel wat keren door een karspoor naar huis gependeld!

Antje had het liefst aardrijkskunde, ze kon dat

ook goed: het opzeggen en aanwijzen van tal van plaatsen. Ze stak dan ook vaak haar vinger op in die les, maar blijkbaar vonden de juf-frouws het leuker om kinderen die het antwoord niet wisten, een beurt te geven. De andere vakken waren zoals we die allemaal kregen. Omdat het een meisjesschool was, werd er natuurlijk ook veel aandacht besteed aan handwerken, met name aan breien. Antje kon goed leren. Dat had ze van geen vreemde: ook haar vader kon erg goed lezen, maar aan schrijven kwam hij niet toe.

Eén keer per week kwam de kapelaan les geven. Er werd natuurlijk vaak gebeden, vooral voor de bekering van Rusland.

Antje mocht het laatste jaar twee keer doen: ze was nog te jong om van school te kunnen. Ze kreeg gewoon dezelfde stof nóg eens. In dat jaar mocht ze ook wel de stoep schuren. Het water mocht ze bij de pomp halen.

Antje was volgens eigen zeggen “een braaf meisje.” Maar goed ook, want er waren wel vervelende kinderen, die heel wat tijd op de knieën zittend mochten doorbrengen, in de hoek staan of urenlang strafregels schrijven.

Na haar schoolperiode moest Antje natuurlijk gaan werken. Ze belandde bij De Gruyter en moest daar koffie schenken voor de “hoge heren” en het kantoorpersoneel. Ze vond echter dat de mannen die buiten in weer en wind schepen moesten laden en lossen, net zo veel recht hadden op een bakske. Daarom zette ze vaak stiekem een kan voor die mensen weg. ’s Morgens om een uur of 7 werd ze daarbij betrappt. Schorsing volgde. Antje had het daarna wel gezien en kon bij de PNEM terecht, in de huishoudelijke dienst. Dat bleek een prima werkgever, ze bleef er tot haar pensioengerechtigde leeftijd. Veel Rosmalenaren kennen haar van die periode omdat ze er zelf werkten of haar elke dag in weer en wind naar ’s-Hertogenbosch zagen fietsen.

Over de oorlogsjaren kan Antje ook veel vertellen. Tijdens de mobilisatie leerde ze enkele jongens kennen uit Roosendaal. Die waren gelegerd in de school in Maliskamp. Later heeft ze die jongens nog per fiets in hun woonplaats opge-

zoekt, samen met onder andere haar broer. Dat ging op één dag heen en terug op de fiets! Vanaf Tilburg moest er dan vanwege een lekke band ook nog met de fiets aan de hand gereden worden. Het was overigens bij die jongens thuis voor het eerst dat Antje tomatensoep kreeg.

Het neergestorte vliegtuig ter hoogte van de huidige Sportlaan kan ze zich nog goed herinneren. Het toestel kwam brandend over hun huis. Een van de inzittenden bleef in een boom hangen en werd bij een boerderij binnengebracht. Zij noemt ook meester Der Kinderen als redder van verschillende neergestorte piloten.

Antje vertelt ook over enkele Russische jongens die bij hun thuis ingekwartierd zaten. Die Russische jongens waren waarschijnlijk eerder krijgsgevangen gemaakt door de Duitsers. Ze konden niet naar huis terugkeren en moesten in opdracht van Stalin dan maar met de Duitsers meevechten. Ze mochten zich in geen geval overgeven en zijn later met de Duitsers meegetrokken naar Berlicum. Een beetje Russisch heeft Antje van ze geleerd. Toen oma met een van de kleinkinderen op schoot zat, hadden ze het over Baboesjka, dat begrepen de Rosmalense kinderen meteen!

Ook de stilstaande trein aan het einde van de oorlogsjaren kan Antje zich nog goed herinneren. Ze durfde er echter beslist niet in te gaan, zoals andere Rosmalense jongeren wel hebben gedaan.

Er waren ook Duitse jongens ingekwartierd bij Antje thuis. Ze had ook voor die jongens respect: ze moesten ook maar in opdracht van huis en waren maar wat blij met wat warmte in een goed Rosmalens gezin. Een van die jongens, Wolfgang, verloor een been in de strijd. De familie Heijmans heeft later nog diverse keren contact gehad met die man en zijn familie.

Aan het eind van het gesprek had ik echt het idee dat ik nog urenlang door had kunnen praten. Ik moest echter naar huis om gauw te verwerken wat ik gehoord had, bang om iets te vergeten.

Hopelijk melden zich nog andere Rosmalenaren die hun verhaal kwijt willen!

Brabantse volkshumor

Harry Coppens

Aarle

Waarom er in Aarle zoveel kastelen zijn.

Voor onheuglijke tijden reisde de duivel, die blijkbaar met zijn ledigen tijd geen raad wist, met een zak vol kastelen door de Marjorij. Op elk kasteel heeft hij één kasteel geplaatst en al wat er overbleef, zette hij te Aarle neer.

Men telt er nog enige kastelen, ofschoon er reeds verscheidene vernietigd zijn.

De naam Aarle zou verbasterd zijn uit Adelle, omdat de adel zich hier gewoonlijk ophield, ten einde dicht bij het hof te wezen, wanneer de hertog zich op het kasteel van Helmond bevond.

Bakel

Een boer uit Bakel kwam eens te Rome op audiëntie bij den Paus. Deze vroeg hem vanwaar hij kwam? "Van Bakel", luidde het antwoord. "En waar is dat gelegen?" vroeg de Paus verder.

In de Meierei van Den Bosch, op het einde van de wereld, in een land waar men brandt zijn aarde, eet zijn paarden, waar men door den schoorsteen in het huis treedt, waar de man bij de meid slaapt en de knecht bij de vrouw!"

Verontwaardigd sprak de Heilige Vader: "Maledicta Bakelorum" (Vervloekt Bakel) en vroeg verder " of er in dat land ook Christenen waren en of hij zelf Christen was?"

"Ja, dat was zo". zei de man.

Geloven deed de Paus dat niet echt en daarom ging hij voort: " Hoeveel goden aanbidt men in Bakel?" Waarop onze boer prompt bescheid gaf: "Vier! Namelijk, de Vader, de Zoon, de Heilige Geest en Zijne Heiligheid de Paus", waardoor de Heilige Vader, geroerd door zoveel eenvoud, uitriep: "Benedicta Bakelorum!" (Gezegend Bakel)

1) Die van Bakel brandden de turf, en eten de ossen, die hier als trekdier het paard vervangen.

Bij deze arme zandboertjes is de man tevens knecht, de vrouw tevens meid.

's-Hertogenbosch

Toen de verjaagde patriotten met het overwinende Franse leger terugkeerden, ergerde hen het woord "hertog" in den naam hunner stad niet weinig. Niet naar een tiran maar naar een vrijheidsheld moest de vesting genoemd worden; van nu af aan sprak men slechts van Brutus' Bosch. Lang heeft die naam niet stand kunnen houden.

Leur

In de dagen van Olim, heette Leur, Loer.

Toen stond er maar, één huis, een wachthuis, waarin een zekere Mol woonde en vanwaar men in zee kon zien of loeren, of er schepen van den vijand naderden. Met dien vijand zullen wel de Noormannen, die "blonde bestien" zijn gemeend, die dikwijls onze kusten hebben afgelopen, en wier wreedheid het gebed "A furore Normannorum libera nos Domine" deed ontstaan. Vrij vertaald: Verlos ons van de woestheid, razernij van de Noormannen)

Meierei

Op de vier kwartieren der Meierei doelt deze kenschetsende spreuk:

Peelland, het grootste

Kempenland, het heerlijkste (wegens de vele kastelen)

Oisterwijk, het schoonste

Maasland, het vetste.

Rosmalen

Etymologisch sage.

Lang voor de stichting van Den Bosch brachten de Gelderschen hunne paarden herwaarts, om

die aan de Brabanders te verkopen en hiervan heet het dorp Rosmalen, dat is paardenmarkt. (Etymologisch betreft de woordafleiding. In een etymologisch woordenboek staat van ieder woord de geschiedenis)

Uilekoten

De naam van deze plaats zou ontleend zijn aan een resolutie van de moederkerk Baarle-Hertog, waartoe SONDEREIGEN (in België) behoorde. In die resolutie zou gezegd zijn, tot de bewoners van het ene vlek:
“Gij zijt zonder eigendom”,
vandaar Sondereigen, en tot die van het andere:
” Dit is Ulie quota” (uw aandeel),
vandaar Uliequote of Uliekoten.

Verhuisgebruik Baronie

Iedereen kent wel het volgende liedje:
Dat gaat naar Den Bosch toe
Zoete lieve Gerritje
Dat gaat naar Den Bosch toe
Zoete lieve meid.

Met 15 maart wordt de pacht voldaan en rond dien tijd verhuist de Brabantsche boer. Bij het “overhalen” (In de Meierei zegt men dat de boer “zijn intrek” geeft) werd, tot mijn grote verbazing, het volgende liedje gezongen:

Zoo’nen boer is geld weerd
Zoete lieve Gerritje
Zoo’nen boer is geld weerd
Zoete lieve meid enz.

Men voegt er aan het slot nog twee coupletten toe:

Wie zal dat betalen,
Zoete lieve Gerritje
Wie zal dat betalen
Zoete lieve meid.

Den boer die wij gaan halen

Zoete lieve Gerritje
Den boer die wij gaan halen
Zoete lieve meid.

Enige dagen nadat de boer zijn nieuwe stee heeft betrokken, tracteert hij de burens op bier; later krijgen de vrouwen “de koffie”.
De boer komt dan goed voor den dag, want hij wil niet voor “‘n kreng” of “‘n pezerik” doorgaan. De buurt moet hem kunnen nageven dat hij zich “bij ‘t overhalen” flink gehouden heeft.

Gebed en politiek

Het nieuwe geloof.
“Ik geloof aan Frederik Willem, den machtigen beheerscher der Pruyseschen troepen en aan Willem, Prins van Oranje en stadhouder zijner zwagers, die ontvangen is van den Nassauen geest, gebooren uit het bloed van Oranje, die geleden heeft onder de Staten Generaal, die afgevaren is naar zijn lusthof het Loo, weder opgestaan te Hattem en Elburg, afgevaren naar Nimwegen, zit ter regterhand zijns zwagers, van waar hi komen zal met de Pruysische troepen, om te oordelen den alstarige patriotten, ik geloof (aan) een vereenige der provinsie (provincies) , opstandinge der Oranje -kleuren, een algemeene vereenigde der gene die tot den prins terug keeren, en een eeuwige rust tot in eeuwige eeuwigheid. Amen.

Willem van Oranje

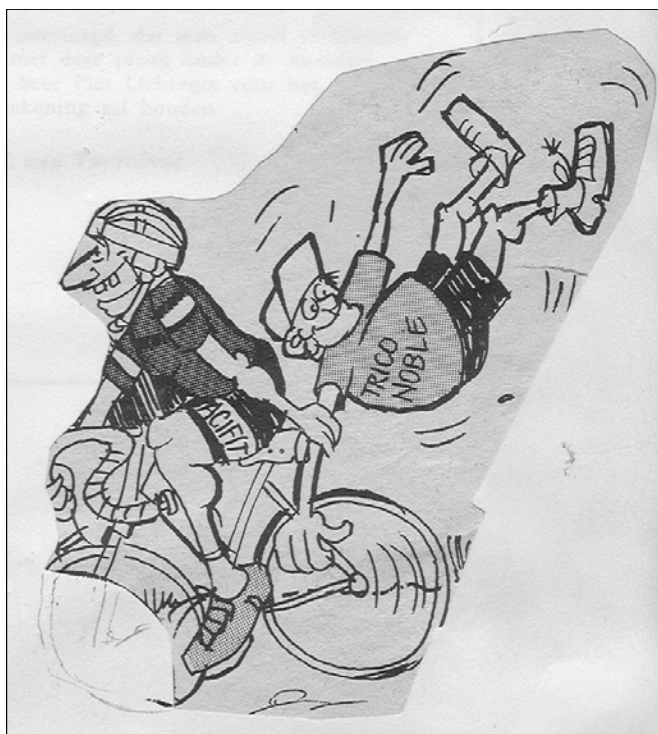
De historie van de wielersport in Rosmalen (3)

Ad Tibosch

In nummer 1 van Jaargang 17 werd van mijn hand het eerste deel van de wielersport van onze dorpsgenoot Peter van der Donk geplaatst. In het slot van dat artikel, getiteld “*De historie van de wielersport in Rosmalen (2)*” werd door mij beloofd dat het afsluitend overzicht van de wielersport van Peter in de volgende Rosmalla zou worden geplaatst. Door persoonlijke omstandigheden was ik daartoe helaas niet in staat. Gelukkig is de situatie weer zodanig verbeterd dat ik nu alsnog deze belofte voor u kan invullen. Voor het behoud van een goed overzicht van de wielersport van Peter adviseer ik u, geachte lezer(es) om het eerste gedeelte nogmaals te lezen.

WIELERSEIZOEN 1970

In het seizoen 1969 tekende zich al de ontwikkeling af dat Peter van der Donk steeds verder zou gaan groeien als volwaardige amateur-coureur. Peter bleef feitelijk in dezelfde wielersportploeg, zij het dat de naamgeving enigszins afweek van het team van 1969. In 1970 nam chipsfabriek “Smith” afscheid van de amateurwielersport. De accufabriek “Acifit” bleef de wielersport trouw en vond een nieuw verbond met de tricotagefabriek “Trico-Noble” uit het Zeeuws-Vlaamsche Eede. Het nieuwe team ging door onder de vlag van : “Tico Noble-Acifit” onder leiding van chef-d’equipe Piet Liebregts. Op 21 februari 1970 werd de ploeg in Breda in hotel-café-restaurant “Boschhek” aan het publiek voorgesteld.

Peter in zijn nieuwe out-fit en de spotprent die naar aanleiding van de naamswisseling gemaakt werd

De nieuwe wielerploeg kreeg een zodanig budget dat zij met 20 renners en 2 rensters kon gaan beginnen. De 2 rensters waren Ketië en Bella Hage; twee Zeeuwse zusjes die zo later zou blijken de Nederlandse wielrensport een belangrijke impuls zouden geven met grote successen. Financieel was het mogelijk geworden om met een A- en B-ploeg aan Olympia's Ronde van Nederland deel te nemen. Voorts zou het vrijwel zeker zijn dat men ook in Frankrijk zou gaan rijden, waar Acifit sinds kort een zusteronderneming had. Verder wilde men met een sterke formatie naar de Ronde van België afvaardigen, zulks geheel onafhankelijk van de nationale ploeg, welke in KNWU-verband aan deze etappewedstrijd zou deelnemen. Het B-team zou begeleid worden door Peet Verschuere en hij zou ook de regie voeren over enkele Zeeuwse renners, die alleen door Trico Noble waren geadopteerd.

Zoals gebruikelijk werden er aan het begin van ieder seizoen door de ploegleiding over iedere renner een terugblik op het afgelopen seizoen en een prognose voor het komende seizoen gegeven. Hierin wordt Peter gekarakteriseerd als een renner met een niet aflatende moraal, zodat de grote kleppers in de ploeg hem er graag bij willen hebben om veel vuil werk voor hen te verrichten. In het Brabants Dagblad van 5 maart 1970 liet Peter de volgende uitspraak optekenen:

“Ik heb mij goed op het nieuwe seizoen voorbereid”.

Met deze uitspraak gaf hij zijn ambities voor het komende seizoen aan. Dat dit geen grootspraak was, zou in dit seizoen blijken, want op het einde van het seizoen 1970 kon geconstateerd worden dat dit zijn “Kroonjaar” was geworden

CRITERIUMS

Het seizoen begon voor Peter van den Donk al goed in de voorjaarscompetitie die door de wielersclubs “De Windmolens” uit Geffen en “Gerrit Schulte” uit Den Bosch in de maanden februari en maart werd georganiseerd. Deze competitie bestond uit vier ritten, waarvan Peter op 8 februari 1970 de eerste rit won. In de tweede rit op 15 februari werd hij 2^e; in de 3^e rit op 22 februari werd hij 5^e en in de laatste rit op 1 maart behaalde hij de 2^e plaats. Deze uitslagen hadden tot gevolg dat Peter in het algemeen klassement op de 2^e plaats eindigde, met als winnaar de destijds alom bekende Bart Soloro.

In de Ronde van Venhorst op 29 maart werd hij 9^e en in zijn eigen Ronde van Rosmalen 12^e.

In de immer zware Ronde van Haarsteeg op 12 april legde hij het gehele peloton zijn wil op door zeven kilometer voor de finish weg te springen uit een zes man sterke kopgroep en te winnen met ruim een halve minuut voorsprong. .

De rondespeaker complimenteert Peter met zijn overwinning in Haarsteeg

Met een triomfantelijk armgebaar komt Peter als eerste over de finishlijn in het Veemarktcriterium in Den Bosch

de Ronde van Hoek van Holland op 29 juli. In de Ronde van Kortenhoef (1 augustus) werd hij 7^e en op 2 augustus behaalde hij in de Ronde van Helvoirt de 2^e plaats. In het Veemarktcriterium in Den Bosch op 9 augustus behaalde hij onder massale belangstelling de eerste plaats door in de eindsprint Jules Bruessing te verslaan.

Door een val kon hij op 15 augustus in Tiel geen potten breken. Wel was dat het geval op 2 augustus in Nistelrode, waar hij de 2^e plaats behaalde, terwijl hij in De Klinge (B) nog een trapje hoger eindigde, te weten: de 1^e plaats. Dit was ook het geval in de Ronde van het Wijbosch op 30 augustus. Deze criteriums werden destijds massaal bezocht.

NEDERLANDSE KLASSIEKERS

In het seizoen 1970 brak Peter van der Donk, naast de criteriums, ook door in de zogenaamde "Klassiekers", waarin hij voor zijn ploeg uitkwam. Dat hij daarin een vaste waarde was geworden bleek uit het feit dat hij dertien keer werd opgesteld. Zo nam hij op 17 maart 1970 deel aan de 10^e "Ster van Zwolle", waarin hij de 17^e plaats behaalde.

In de "Omloop van de Baronie", verreden op zondag, 5 juli 1970, een wedstrijd over 170 km, waren 140

Op 18 mei 1970 behaalde hij in de Ronde van Haaren de 7^e plaats, waarbij zij opgemerkt dat plaatsgenoot Wim Veekens bij de Nieuwelingen naar een verdienstelijke 3^e plaats reed. Dit criterium werd afgetekend gewonnen door Henk van de Laar. Op 28 mei viel hij in het criterium van Kapellen op den Bos in België; op 31 mei reed hij in Oisterwijk naar een 6^e plek. In de Ronde van Hapert, verreden op 1 juni, werd hij 2^e achter H. Schoofs. Door een lekke band kort voor tijd werd hij kansloos voor de overwinning.

In de Avondvierdaagse van Eindhoven was hij niet erg succesvol en voor de 4^e etappe gaat hij niet meer van start. Op 23 juni behaalde hij de 5^e plaats in Ossendrecht. Op 1 juli kon hij in Steenwijk niet mee doen voor de ereprijzen vanwege een zadelbreuk.

Op 4 juli werd hij in Zuidland 2^e, ondanks een val. In de volgende criteriums behaalde hij wel ereplaatsen zoals:

5 juli Berlicum (7e); 6 juli Bornem (B), 9^e; 8 juli Driebergen (10e); 19 juli Heeswijk (4e) en 20 juli Philippine (B) 20^e. Op 22 juli in Chaam reed hij lek en in Groesbeek viel hij op 23 juli 1970.

Daarna kwam er een sterke periode in de criteriums. Zo won hij in Schijf, een kerkdorp van Sprundel, op 26 juli met een voorsprong van een halve minuut.

Op 26 juli reed hij in de Ronde van Duizel lek, idem in

coureurs aan de start verschenen. Nog geen 40 haalden de eindstreep. Samen met Louis Westrus reed Peter ca 50 km lang voor het peloton uit en tot 30 km voor de finish hadden zij nog een voorsprong van 1.55 minuut. Even voor het dorp Gilze werden zij teruggepakt en uiteindelijk behaalde hij een eervolle 3^e plaats. Mede door dit resultaat zou hij kort daarop mogen deelnemen aan de Ronde van België. Deze klassieker werd gewonnen door Mathijs de Koning, die later een alleszins verdienstelijke profrenner zou worden.

Op 11 april 1970 was Peter door een val weinig succesvol in de Ronde van Noord-Holland. Dit was ook het geval in de Ronde van Friesland op 18 april, maar hier was een lekke band de schuldige.

Sprintoverwinning van Peter in de Ronde van de Haarlemmermeer

hem achterhalen. Uiteindelijk verraste Peter zijn medevluchters in de laatste meters weer met een demarrage, die niet meer beantwoord kon worden.

Op 23 mei 1970 scheen voor onze hoofdpersoon de spreekwoordelijke wielierzoon voor het eerst in de Ronde van de Haarlemmermeer, waarin hij knap eerste werd. In het Brabants Dagblad werd uitvoerig verslag gedaan van deze wedstrijd. Wel werd opgemerkt dat deze wedstrijd rond de boorden van de ringvaart niet al te hoog moest worden aangeslagen, temeer daar een groot aantal ploegen deze wedstrijd links lieten liggen vanwege het gevaarlijke parcours over smalle weggetjes en geparkeerde auto's. Peter behaalde zijn overwinning door 15 km voor de finish weg te springen en alleen Albert Hulzebosch, Pé van Stralen en Frits Schür konden

hem achterhalen. Uiteindelijk verraste Peter zijn medevluchters in de laatste meters weer met een demarrage, die niet meer beantwoord kon worden.

Op 24 mei 1970 moest Peter met zijn ploeg al weer aan de bak in een klassieker, namelijk "De Omloop van de Kempen", een van de oudste amateur-klassiekers met een lengte van ca. 180 km. Als je in de vorm van je leven verkeert, groei je boven je niveau uit. Dat gebeurde onze hoofdpersoon op die dag ook.

Hij kwam in een kopgroep terecht van 12 renners, te weten: Peter v.d. Donk, Peter Hoogstraten, Fedor den Hertog, Aad v.d. Hoek, Ben Kooken, Cees Frijters, Piet Buuts, Wim v.d. Bergen, Fred Niemeijer, Ben Ceulen, Gerrie Bruinsma en Michel v.d. Heijden. In Wintelre na 164,4 km werd de kopgroep ingerekend, maar Peter v.d. Donk en Fedor den Hertog demarreerden opnieuw en bleven buiten het bereik van het jagende peloton. In de eindfase bleek Fedor echter over meer energie te beschikken dan de overwinnaar van de dag ervoor van de Ronde van de Haarlemmermeer.

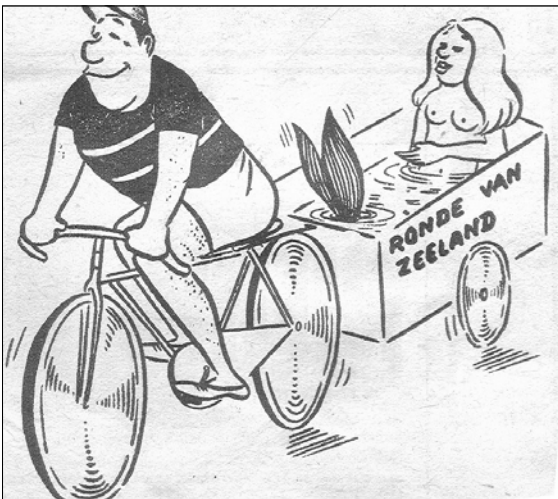
Wellicht dat de vermoeidheid van de dag ervoor nog niet helemaal uit zijn lichaam was verdwenen. Op 9 seconden van winnaar Fedor den Hertog werd Peter knap tweede. Op de gebruikelijke ceremonie protocolaire werden de prijnsrijders van deze klassieker gehuldigd

Op een foto op de volgende pagina zijn zij vereeuwigd.

De prijswinnaars van "De Omloop van de Kempen" in 1970. Vlnr: Peter van den Donk (2e) , Fedor den Hertog (1e) en Jan Aldershof (3e)

Op 3 juni 1970 nam Peter met zijn ploeg deel aan de Ronde van Midden-Nederland en belandde hij in een kopgroep van 23 renners, die echter door het peloton werd ingerekend. Uiteindelijk behaalde hij de 29^e plaats.

Op 6 juni daaropvolgend koerste hij al weer in een zware klassieker, te weten : De Omloop van Midden-Zeeland.

In het krantenverslag over deze klassieker werd uitgebreid inzicht gegeven in de uitgezette tactiek van ploegleider Piet Liebrechts van "Trico Noble-Acifit".

Zo kregen alle pionnen de opdracht om de jonge Zeeuw Cees Priem naar de overwinning te loodsen. In deze loodzware wedstrijd over 190 km had de ploegleider vijf zware jongens - Bravenboer, Van de Burg, Van de Ruit, Van de Kruis en Van der Donk – ingezet om Priem aan de eindzege te helpen. Uit een kopgroep van 16 man sprongen na 110 km vlak na Serooskerke Van de Kruis en Van den Donk met de Engelsman Grant Thomas weg, waarna Cees Priem vlak voor de Veerse Dam zich bij dit drietal aansloot.

Acht kilometer voor de finish lieten de twee ploegmaats een gat vallen, waardoor Cees Priem kon wegfietsen en Grant Thomas dit gat niet meer kon dichten. Cees Priem werd in Goes de winnaar, gevolgd door zijn ploeggenoot Peter van der Donk op de tweede plaats. Dus weer een prachtige prestatie van onze dorpsgenoot, omdat er uiteindelijk in deze zware cours maar 29 coureurs zouden finishen.

Tijdens “De Omloop van Midden-Zeeland” in 1970 gaat Peter voorop in de strijd.

Op 28 juni 1970 werd voor de derde keer de West-Brabantse Pijl gereden, waarin Peter van den Donk niet was aangewezen. Desondanks schreef hij toch voor deze wedstrijd in, maar nu als “bijschrijver”, hetgeen betekende dat hij niet kon rekenen op de steun van zijn vier ploeggenoten van Trico-Noble-Acifit, die op een gegeven moment – evenals Peter – in de kopgroep verzeild raakten. Op 14 km voor het eind van deze 160 km lange wedstrijd sprong de jonge Cees Bal weg uit de kopgroep en finishte met 55 seconden voorsprong vóór Wim de Waal en Peter van den Donk als derde. Op onderstaande foto werd Peter ondervraagd over het verloop van deze wedstrijd.

De Vierstromenlandronde over een lengte van 174 km werd verreden op 29 augustus 1970. Start en finish vonden plaats te Tiel en het parcours was uitgezet over de bochtige dijkwegen in de Betuwe.

Het werd een echte slijtageslag, waarin slechts de 40 sterkste van de 200 gestarte wielersamateurs van Nederland zouden finishen. Zoals gewoonlijk in dit wielerseizoen was Peter van den Donk weer vertegenwoordigd in de uiteindelijke kopgroep van 10 renners die met een behoorlijke voorsprong de eindzege betwisten.

Peter trok de sprint aan voor zijn ploeggenoot Cor Leunis, die dan ook zonder moeite de overwinning behaalde.

Terwijl soigneur Lambert Toeback winnaar Cor Leunis verzorgt, feliciteert Peter van der Donk zijn ploegmaat met de zege.

In “De Omloop van Schouwen-Duiveland”, verreden op 5 september 1970, werd Peter uiteindelijk 9^e.

Wat betreft de klassiekers werd het nationale wegseizoen voor amateurs op 12 september 1970 besloten met de Ronde van de Achterhoek over een lengte van 205 km. Ook in deze cours eindigde Peter bij de eersten en wel op de 6^e plaats. Winnaar werd Albert Hulzebosch. In de pers werd op verschillende plaatsen en manieren melding gemaakt van de grandioze prestaties die Peter van den Donk in het afgelopen klassiekerseizoen had geleverd. Het Brabants Dagblad kopte op 18 september 1970 in een uitvoerig artikel als volgt:

Peter van den Donk, Koning van de klassiekers!

Ook in “Wielersport nr. 33” van de KNWU werden de prestaties van Peter breed uitgemeten met als titel: “Peter van den Donk veruit de regelmatigste in het grote werk” Daarin werd wel opgemerkt dat de zware eendagswedstrijden hem beter lagen dan de meerdaagse wedstrijden. In onderstaande matrix zijn de uitslagen van onze hoofdpersoon overzichtelijk bij elkaar gebracht.

Datum	Klassieker	Klassering
14 maart 1970	10 ^e Ster van Zwolle	17e
5 april 1970	Omloop van de Baronie	3e
11 april 1970	Ronde van Noord-Holland	Uitgevallen na val
18 april 1970	Ronde van Friesland	Lek en uitgevallen
19 april 1970	Ster van Bladel	4e
23 mei 1970	Ronde van de Haarlemmermeer	1e
24 mei 1970	Omloop van de Kempen	2e
3 juni 1970	Ronde van Midden-Nederland	29e
6 juni 1970	Ronde van Midden-Zeeland	2e
28 juni 1970	West-Brabantse Pijl	3e
11 en 12 juli 1970	Omloop van Zeeuwsch-Vlaanderen	3 ^e
29 aug 1970	Vierstromenlandronde	2 ^e
5 sept 1970	Omloop van Schouwen-Duiveland	9 ^e
12 sept 1970	Ronde van de Achterhoek	6e

Als gevolg van bovenstaande uitslagen kwam Peter uiteindelijk tot 75 punten, terwijl Peter v.d. Kruijs als 2^e slechts 42 punten scoorde. Met zodanige voorsprong was het terecht dat het Brabants Dagblad hem kroonde tot: **Koning der Klassiekers.**

MEERDAAGSE- EN INTERNATIONALE WEDSTRIJDEN

Zoals reeds eerder werd vermeld werd Peter door zijn goede prestaties in het voorseizoen door de KNWU ook afgevaardigd naar enkele buitenlandse (meerdaagse) wedstrijden. Hieronder wordt een impressie gegeven van zijn gepleegde verrichtingen.

Op 1 april 1970 werd Peter de beste Nederlander in de zware wegwedstrijd voor liefhebbers “Gent-Wevelgem” in België. In deze curs die ging over 225 km kwamen maar liefst 275 coureurs aan de start.

Mede door de bar slechte weersomstandigheden staakten veel renners de strijd. Peter behaalde uiteindelijk een verdienstelijke 24^e plaats. Deze klassieker werd gewonnen door de Belg Henri van Linden.

Zijn ploeg Trico-Noble-Acifit werd ook uitgenodigd voor de **Ronde van België**, die van 26 april t/m 5 mei 1970 werd verreden. Verder werd er nog een tweede Nederlandse ploeg uitgenodigd, te weten: de officiële wielerploeg van de KNWU. Voor Trico etc. kwamen naast Peter van den Donk nog uit: Sjef van den Burg, Wim Bravenboer, Peter van der Kruis, Peter Vonck en Ab Klaeyns. Deze ploeg stond onder leiding van Piet Liebrechts. De KNWU ploeg stond onder leiding van Joop Middellink en de renners: Popke Oosterhof, Jan Aling, Frits Schür, Hennie Kuiper, Mathijs de Koning en Aad Duyker.

De resultaten van de Trico-Noble-Acifit-ploeg waren als volgt:

26 april: Sint Truiden – Everé, lang 116 km:

Peter had in deze etappe geen gelukkige start, want door een val werd hij 94e met een achterstand van ca. 12 minuten.

's-Middags werd er een ploegentijdrit gereden over 10 km. Daarin werd de KNWU-ploeg 1e en het team van Peter 6e met een achterstand van 23 seconden. Aan deze ronde namen 15 ploegen deel.

27 april: Diegem – Moerbeke Waas, lang 164 km:

Ploeggenoot Wim Bravenboer won deze rit en Peter eindigde op ca. 6 minuten achterstand als 54^e.

28 april: Moerbeke Waas – Oostende, lang 147 km:

Deze etappe werd gewonnen door de Nederlander Jan Aling en Peter van den Donk eindigde in het peloton als 21^e.

29 april: Oostende – Ledegem, lang 156 km:

Deze etappe werd gewonnen door landgenoot Aad Duyker en Peter werd 42^e op 13 minuten en 15 seconden. In het algemeen klassement stonden beide Nederlandse ploegen op een 1^e en 2^e plaats en leidde ploeggenoot Wim Bravenboer het puntenklassement met 40 punten.

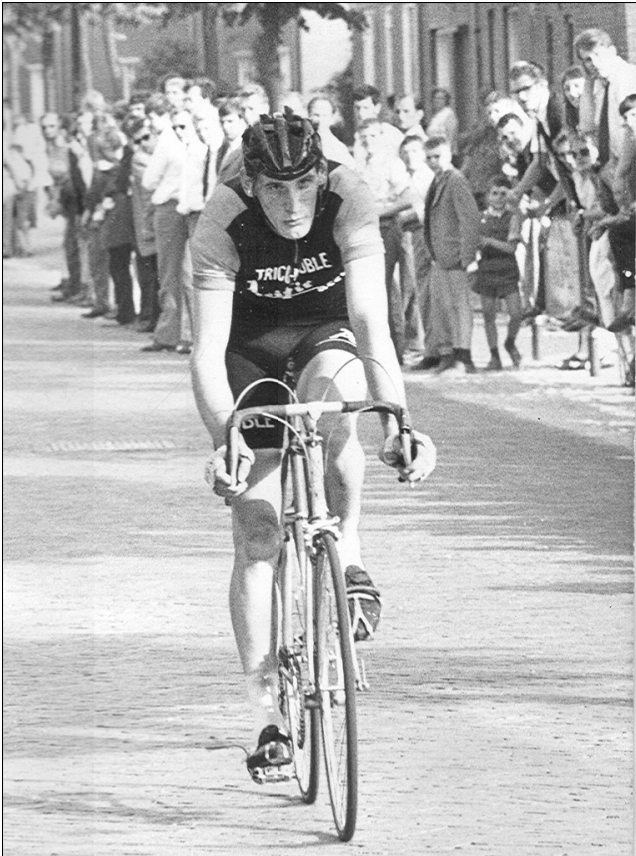
30 april 1970 Ledegem – Berlare, lang 130 km:

Nu was er eens geen Nederlandse etappewinnaar, maar Willy van Malderghem, een Belg dus. Peter van den Donk reed lek en eindigde als 52^e op 21 minuten en 14 seconden.

1 mei : Berlare – Teralfene, lang 121 km:

Dit werd een bewogen etappe. Enerzijds omdat Frits Schür van de KNWU-ploeg uit de wedstrijd was gezet omdat deze de Belg Staf Wens gehinderd zou hebben door: “gevaarlijk rijden en hinderen van tegenstanders”.

Daartegen werd door ploegleider Joop Middellink ernstig gefulmineerd. Ook Piet Liebrechts sloot zich daar-

bij aan en beide ploegleiders dreigden zelfs om hun ploegen terug te trekken uit de Ronde.

Maar zoals gewoonlijk in de sportwereld werd de soep niet zo heet gegeten en werd er toch gestart, zonder Frits Schür.

Ook werd een gedeelte van de etappe – in het dorp Schoonaarde – te voet afgelegd, niet vanwege een protestdemonstratie, doch vanwege het sparen van de kostbare banden over een zeer slecht wegdek!

Peter werd uiteindelijk 52^e op 4 minuten en 44 seconden.

2 mei: Teralfene – Herentals, lang 192 km:

Deze dag verliep niet al te succesvol voor onze hoofdpersoon, want in deze etappe brak hij zijn derailleur en werd daarom kansloos 75^e op 17 minuten en 30 seconden.

3 mei: Tijdrit in Herentals over 26,3 km:

Vrij van shade werd Peter 20^e op ca 2½minuut van de winnaar, de Belg Eddy Verstraeten.

Peter in actie tijdens de tijdrit van Herentals

4 mei: Herentals - Arendonk, lang 131 km:

Dit was de slotetappe van de 1^e grote etappewedstrijd en Peter werd daarin 17^e met een achterstand van 2 minuten en 20 seconden. De Nederlander Adrie Duyker won deze ronde met een voorsprong van 27 seconden op de Belg Ludo van der Linden en Wim Bravenboer, ploeggenoot van Peter op 49 seconden. Peter werd in het algemeen klassement verdienstelijk 67^e. Verdienstelijk omdat hij dienend voor zijn ploeg moest rijden en ook veel materiaalnalheur had.

In het algemeen ploegenklassement eindigde de KNWU/ploeg op de 1^e plaats en de ploeg van Peter op een 3^e plaats met een achterstand van ca. 30 minuten.

Op 8 t/m 14 mei 1970 werd **Olympia's Tour door Nederland** gehouden. Dit was destijds de meest gepromoteerde etappewedstrijd voor de amateurs in Nederland. Ploegleider Piet Liebrechts nam daaraan deel met 2 ploegen. Peter van den Donk was opgenomen in het team: Tricot Noble-Acifit; dit team zag er als volgt uit: Piet van der Kruijs, Kees priem, Cor Leunis, Peter van den Donk, Jules Bruessing en Han Westerweel. Verder kwam er nog een team uit onder de naam: Acifit-Tricot Noble.

Uitdrukkelijk was er echter door de wedstrijdleiding bepaald dat er op zou worden toegezien dat beide ploegen geen combine zouden gaan vormen tijdens het wedstrijdverloop. In het Eindhovens Dagblad werd op 6 mei in een vooruitblik uitvoerig aandacht besteed aan deze belangrijke wielertocht. Daarin werd vermeld dat Rosmalen ook een etappeaankomstplaats zou worden. Verder zou ons dorp ook de dag daarop als start-

De start van Olympia's Tour door Nederland in Amsterdam op 8 mei 1970. Uiterst links Peter van der Donk.

zou komen binnenfietsen en dan nog via een lus van 20 kilometer in de Maaspolders om ca 17.35 uur bij de Kentering zou finishen. Rond dit wielergebeuren was ook nog een Olympia Show gepland met o.a. de destijds bekende Amsterdamse zanger Willy Alberti. Deze zou van 18.15 tot 20.00 uur een gratis show geven in de Kentering. Vervolgens zou er vanaf 20.30 uur – wel tegen betaling van entreegeld – een wielerval worden gegeven. Kortom niemand in wielerminnend Rosmalen en omgeving kon om dit wielerspektakel heen.

Het programma en de resultaten van Olympia's Tour door Nederland zagen er als volgt uit:

8 mei 1970: Amsterdam – Bladel (180 km).

Peter finishte in deze etappe in het peloton. Ploeggenoot Piet v.d. Kruijs werd 2^e en zijn ploeg werd in het dagploegenklassement 3^e met een achterstand van 2 minuten en 4 seconden.

9 mei 1970: Ploegentijdrit in en rond Bladel.

In deze ploegentijdrit over een lengte van 26 km finishte de ploeg van Peter als 5e. Het team Ketting Didam werd winnaar van deze tijdrit.

9 mei 1970: Bladel-Rosmalen (135 km).

In deze rit naar zijn geboortedorp behaalde Peter de 27^e plaats, omdat zijn ploeg uiteindelijk de slag miste. Henk Nieuwkamp van de tijdens deze etappe dominerende Kettingploeg won de rit.

plaats mogen gaan fungeren. Om het parcours in Rosmalen goedgekeurd te krijgen moest er eerst nog wel een vluchtheuvel worden verwijderd, waardoor er geen belemmeringen voor de KNWU meer waren om de Tour op 9 mei 1970 in Rosmalen te laten finishen. Het centrale middelpunt, of in welertermen gesproken, de permanence, was (toen nog) het gemeenschapshuis "De Kentering". In dat verslag lezen wij ook dat dit wielergebeuren het hoogtepunt vormde van de overvolle "bevrijdingstiendaagse", die het centrale Oranjecomité, samen met de plaatselijke VVV in Rosmalen hield. In het Brabants Dagblad werd vermeld dat het peloton via Berlicum rond 17.00 uur Rosmalen

Peter (links) met zijn verloofde tijdens de aankomst van Olympia's Tour in Rosmalen

10 mei 1970: Rosmalen – Elsloo (147 km).

Ook in deze rit kon Peter niet meedoen voor de ereplaatsen en eindigde als 28^e in het peloton. Aan het einde van deze etappe moest in Geulle 4 keer de Slingerberg worden genomen. Wim Bravenboer uit de Acifit-ploeg won deze zware etappe en bezette na drie etappes de 4^e plaats, terwijl zijn ploegmaats Priem en Meyer respectievelijk de 9^e en 10^e plaats bezetten. In het algemeen ploegenklassement bezette het team van Peter de 5^e plaats.

11 mei 1970: Elsloo – Oploo (165 km).

Na een zeer enerverende rit eindigde Peter van den Donk in de kopgroep en finishte als 10^e. Hierdoor stond hij na deze etappe op de 8^e plaats in het algemeen klassement.

12 mei 1970: Doetinchem – Assen (165 km).

Deze etappe vertrok niet vanuit Oploo, doch de gehele rennersmeute moest met autobussen en auto's naar Doetinchem worden overgebracht, omdat men geen toestemming kreeg voor de passage van de bruggen over Waal (Nijmegen) en Rijn (Arnhem). Provinciegenoot Wim Prinsen uit Hank – destijds jarenlang een zeer gerenommeerd coureur – opende op de Holterberg de aanval. Uiteindelijk sloot Popke Oosterhof deze etappe winnend af.

In deze etappe klasseerde Peter zich in het peloton op een 42^e plaats op 5 minuten en 20 seconden. In het algemeen klassement vond hij zich na deze vijfde etappe terug op een 12^e plaats op 7 minuten en 57 seconden van leider Wim Bravenboer.

Deze etappe werd een geruchtmakende, omdat er bij de renners en in de volgerskaravaan geruchten circuleerden dat er een combine gaande was tussen de ploegen van Acifit en Trico Noble. Ploegleider Ketting van de gelijknamige ploeg beschuldigde in de ploegleidersvergadering deze twee ploegen van combinecoursen. Deze beschuldiging werd door de overige ploegleiders niet volledig gedeeld, doch men achtte de gekozen constructie om twee ploegen te laten deelnemen van hetzelfde merk geen gelukkige greep.

De Kettingploeg was echter zo boos, dat men de volgende dag in zwart trainingsshirt aan de start verscheen onder het motto: “Wij zijn in begrafenisstemming, de wielersport is nu dood”.

13 mei 1970: Assen – Hippolytushoef-Wieringen (141 km):

Deze rit ging o.a. over de Afsluitdijk en verliep desastreus voor Oranjetruidrager Wim Bravenboer, omdat hij ruim elf minuten later dan winnaar Frans v.d. Ruit over de meet bolde. Ook Peter van den Donk eindigde in deze rit op 11 minuten.

14 mei 1970: Tijdrit rondom Wieringen (16 km):

Het betrof hier een individuele tijdrit, waarin Peter 28^e werd op 1 minuut en 49 seconden achterstand op winnaar Popke Oosterhof.

14 mei 1970: Wieringen – Amsterdam (95 km):

In deze afsluitende rit van deze zware etappekoers, die zoals altijd in Amsterdam eindigde in de Eerste van Swindenstraat, eindigde Peter in het peloton. In de eindrangschikking eindigde hij op een eervolle 20^e plaats. Fits Schür van de ploeg Ketting werd eindwinnaar.

De constante prestaties van Peter waren de keuzeheren van de KNWU kennelijk niet ontgaan, want op 29 mei kreeg hij de eervolle uitnodiging om deel te nemen aan internationale wedstrijden op 13 en 14 juni 1970 in Heiligenhaus en Velbert in Oostenrijk. In Heiligenhaus eindigde hij op 13 juni als 6^e, terwijl hij de dag erop in Velbert na 90 km uit de cours stapte.

Verder kreeg hij op 1 juni 1970 een uitnodiging van de KNWU om van 25 tot 28 juni 1970 deel te nemen aan de "Olympia Preis" in o.a. Lübbenau, het toenmalige Oost-Duitsland.

Hieronder is deze uitnodiging afgedrukt.

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE WIELREN UNIE

NATIONAAL LEIDENDE ORGANISATIE VOOR DE WIELRENSPORT ERKEND BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN 2 FEB. 1928 No. 39

STATUTEN LAATSTELIJK GOEDGEKEURD BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN 9 JANUARI 1957, No. 34

AANGESLOTEN BIJ DE UNION CYCLISTE INTERNATIONALE, HET NEDERLANDSCH OLYMPISCH COMITÉ EN DE NEDERLANDSE SPORT FEDERATIE
GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE, NIEUWE UITLEG 15 — TELEGRAM-ADRES: „WIELRENUNIE" — POSTREKENINGNUMMER 111711
TELEFOONNUMMERS 11 17 11 - 11 14 43

Gelieve bij beantwoording onderstaande aanwijzing te vermelden.

AFDELING: A.S.
No.: mb
Onderwerp: Olympia Preis
25-28 juni 1970

Aan de heren: M.de Koning
W.Bravenboer
P.v.d.Donk
P.Van Katwijk

'S-GRAVENHAGE, 1 juni 1970

Mijne Heren,

Hiermede hebben wij het genoeg U te berichten dat U door de Sportcommissie in overleg met de heer Middellink aangewezen bent voor bovengenoemde wedstrijd in Oost-Duitsland.

Mocht U deze uitnodiging niet kunnen aanvaarden dan gelieve U dit ons direct te berichten.

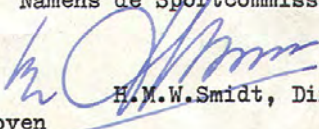
Als begeleider zal de heer Werkhoven, Kruisweer 1, Amstelveen optreden, met wie U contact dient op te nemen.
tel: 020-417531.

Mocht U een verbintenis hebben op bovengenoemde data dan dient U die zelf af te schrijven.

Hierbij treft U een aanvraag voor binnenkomst in Oost Duitsland aan. De met een x aangemerkte vragen dient U duidelijk te beantwoorden. Wij verzoeken U dringend deze kaart ingevuld en vergezeld van een pasfoto per omgaande aan ons te retourneren.

Inmiddels tekenen wij,

Hoogachtend,
Namens de Sportcommissie

H.M.W. Smidt, Directeur.

c.c. de heren Middellink en Werkhoven

*± 10 uur
Rembrandweg*

In deze ronde eindigde Peter op 25 juni 1970 als 13^e in de ploegentijdrit en behaalde hij een 2^e plaats op 28 juni 1970 in een criterium over 80 km te Lübbenau.

Het kampioenschap van Nederland werd in 1970 gehouden op 20 juni. In het Brabants Dagblad van 21 juni 1970 werd uitvoerig verslag gedaan van dit kampioenschap. Daarin werd vermeld dat Peter van den Donk zeer actief was in verschillende kopgroepen. Doch toen de uiteindelijke slag viel, moest onze dorpsgenoot helaas passen en moest hij op 2 minuten en 18 seconden achterstand op de meet horen, dat Brabander Kees Koeken uit Achtmaal medevluchter Hennie Kuiper in de sprint had verslagen. Cees Priem kwam in zijn achtervolging 20 meter tekort om nog mee te kunnen doen om de overwinning. Peter van den Donk behaalde een alleszins verdiende 12^e plaats en liet in dat seizoen zien thuis te horen in het "lijstje der groten".

Op 9 september 1970 werden te Dronten de Nederlandse Clubkampioenschappen gehouden, waaraan in de B-categorie (uitsluitend amateurs) 58 teams deelnamen. De ploeg van Wielierclub Gerrit Schulte bestond destijds uit: M. v.d. Heuvel, H. Schoofs, J. van Schijndel en Peter van den Donk. In het clubverslag van deze wielierclub werd in een gloedvol betoog verslag gedaan van deze tijdrit. Hierin werd een 18^e plaats behaald.

“MISKENDE PETER VAN DEN DONK MEEST REGELMATIGE AMATEUR OP DE WEG”

Met deze kop werd door wielerverslaggever Peter Ouwkerk onverholven kritiek geleverd op het selectiebeleid van de toenmalige KNWU-wielcoach Middellink voor het WK voor amateurs, omdat deze in de Nederlandse ploeg geen plaats had ingeruimd voor onze plaatsgenoot, die in het seizoen 1970 Klassiekerkoning was geworden. Verder vroeg deze journalist zich verwonderd af waarom Peter zo weinig uitnodigingen had gekregen voor het rijden van internationale wedstrijden. Desondanks liet Peter de media weten dat hij het plezier in de wielersport niet had verloren en ondanks het miskennen van zijn capaciteiten door de landelijke keuzeheren, toch weer met veel plezier aan het volgende wielerseizoen zou beginnen.

Enige erkenning sprak evenwel uit de uitnodiging die hij op 27 oktober 1970 kreeg voor de centrale conditietraining die door de KNWU in de winterperiode werd gehouden. Tijdens de in december 1970 gehouden feestavond van de wielierclub “Gerrit Schulte” werd aan Peter van den Donk in het restaurant van het stadion “De Vliert” de gouden medaille uitgereikt vanwege het behalen van de 1e prijs van het klassemment van de Wielierklassiekers.

Tot zover dit overzicht van de wielercarrière van Peter van den Donk. In de volgende Rosmalla zal het afsluitende overzicht worden opgenomen.

Statiefoto van een trotse Peter en verloofde als koning van de Wielierklassiekers 1970

Laurentiusparochie kwam en ging....

Gerrit Mol

1 januari 2008 was een bijzondere dag voor de kerkelijke historie van Rosmalen. 4 december 2007 ontving het bestuur van de Rosmalense Pastorale Unie Heilige Birgitta een brief van vicaris-generaal Van Meijgaarden. De tekst luidde als volgt:

Met ingang van 1 januari 2008 voeg ik samen de parochies H. Lambertus en H.H. Bernadette-Laurentius, alsmede de onder de parochie H.H. Bernadette-Laurentius ressorterende en nog bestaande parochies H. Bernadette Soubirous en H. Laurentius, alle te Rosmalen en richt ik in hetzelfde territorium één nieuwe parochie op...etc.

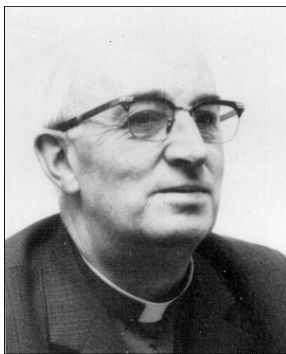
De grenzen van de parochie H. Birgitta omvatten het gebied van de vroegere parochies tezamen.

Dat betekent dus de opheffing van maar liefst vier parochies tegelijkertijd en de oprichting van één nieuwe. Gelukkig blijven de namen Lambertuskerk en Laurentiuskerk behouden, of dat ook geldt voor de Bernadettekerk, valt nog te bezien. Er zijn wel plannen om op het kerkhof van Maliskamp een Bernadettekapel te bouwen.

Over de Lambertus is en wordt veel geschreven. De Laurentiuskerk is natuurlijk veel minder oud, maar het is wel belangrijk dat dit stukje Rosmalense geschiedenis behouden blijft. Dat vonden

in 1986 ook de heren Vingerhoets, Peters en Bergmans blijkbaar. Bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan zorgden zij toen voor een stukje geschiedschrijving, waaruit wij nu een en ander putten.

22 oktober 1961 kreeg de assistent van de Lambertusparochie

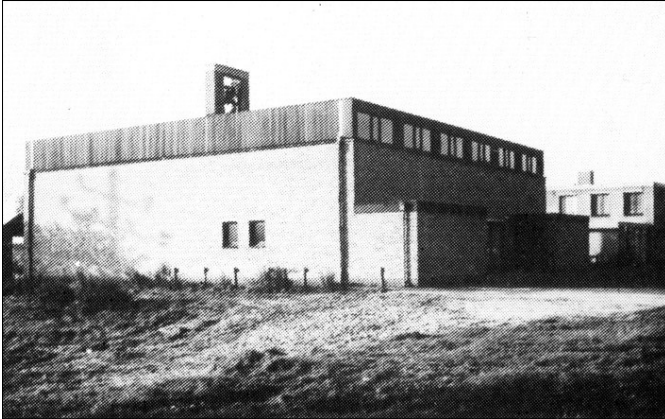

**Bouwpastoor
Piet Verstegen**

**1961. De eerste noodkerk van de
Laurentiusparochie**

Piet Verstegen een brief van bisschop Bekkers, waarin de oprichting van een nieuwe parochie werd bevestigd in een wijk die begrensd werd door de spoorlijn en de weg 's-Hertogenbosch-Nijmegen. Volgens eigen zeggen was Verstegen al in augustus van datzelfde jaar benaderd met de vraag of hij een parochie in Rosmalen wilde oprichten. "Het werd ja; ik liet de bisschop weten dat ik het wel wilde proberen: zo kwam er een einde aan mijn functie in Helmond en moest ik naar Rosmalen verhuizen om daar mijn nieuwe taak aan te pakken." Na veelvuldig overleg met het gemeentebestuur en de drie al bestaande kerkbesturen (Lambertus, Bernadette en Anna) werd als naam van de nieuwe parochie gekozen voor Laurentius. De heren Willem van der Bijl en Jan Belt werden als eersten voorgedragen voor een kerkbestuur. De eerste heilige Mis binnen de parochie werd met Kerstmis 1961 opgedragen in het "Wapen van Rosmalen." Na een korte periode hier verbleven te zijn, stelde de firma Heijmans twee houten directieketen beschikbaar. 20 juli 1963 werd een noodkerk ingezegend die voor f 142998,50 gebouwd werd. Het was het huidige gebouw van Dansschool Van Goethem, in de Molenstraat. 7 mei 1962 was er de eerste dopeling: Adriana van de Zande. 22 mei 1962 vond de eerste huwelijksinzeening plaats: het echtpaar Schoenmakers-van de

De Laurentiuskerk zoals die in 1963 werd gebouwd en wat nu een danscentrum is

Wielen. Wilhelmus van Oss viel op 12 augustus 1962 de twijfelachtige eer te beurt om als eerste in de nieuwe parochie begraven te worden. Er waren in 1962 maar liefst vier missen op zondag! Hoewel de zorg voor een nieuw kerkgebouw ongetwijfeld hoog op het prioriteitenlijstje stond, wekt het nu enige bevreemding dat al in 1962 op Debussylaan 10 de pastorie gevestigd was. Eind 1969 verhuisde de pastorie naar Debussylaan 5. Dit woonhuis zou dat tot begin van dit jaar blijven!

In 1962 was de opbrengst van de gezinsbijdrage f 15533,91. Een jaar later was dat al f 20392,93 en in 1964 f 21841,54.

Uit de beginperiode zijn ook nog de namen bekend van pater Jansen, die de oprichter was van een kinderkoor. Emeritus pastoor P. Heskes ging eveneens regelmatig voor in de vieringen.

Op Eerste Paasdag 1965 deed pater Karel van Eijk zijn eerste mis in de jonge parochie, een week later gevolgd door pater Rufus van Etten.

In 1966 wordt het kerkbestuur gevormd door de voorzitter pastoor Verstegen, secretaris J. Belt, penningmeester A. van den Elzen en de leden C. Klaver en Th. van Pinxteren. In maart 1967 wordt de benodigde grond gekocht om een definitief kerkgebouw te kunnen bouwen. Door een gift van een parochiaan kan in 1969 een orgel en een kerstgroep aangeschaft worden.

In januari 1968 stort een deel van de Lucaskerk in 's-Hertogenbosch in. Daardoor twijfelt men

aan de degelijkheid van de constructie van onder andere onze Laurentiuskerk. Het kerkbestuur aarzelt geen moment en besluit het gebouw enige tijd buiten gebruik te stellen. Er wordt tijdelijk uitgeweken naar de kapel van Coudewater. Op 10 augustus van datzelfde jaar wordt de nieuwe lagere Laurentiuschool geopend. Die groeit zo snel, dat er al in 1972 definitief een nieuwe school bij komt: de Godfried Bomansschool in de Sportlaan.

In 1969 telt de parochie 1985 zielen. Er worden 30 kinderen gedoopt, 72 doen hun eerste communie en er zijn 15 huwelijken en 3 sterfgevallen.

In 1970 wordt een opiniepeiling gehouden over het wel of niet bouwen van een nieuwe kerk. Er zijn dan 480 gezinnen, 203 van hen stemmen voor, 107 tegen.

In 1970 blijkt al dat pater J. van Berkom als assistent functioneert. Mede dank zij zijn inzet is er vanaf 1970 een jongerenkoor, waarvan mevrouw A. van der Linden de dirigent is.

In april 1971 wordt begonnen met de bouw van de definitieve kerk. Het is interessant te zien hoe de begroting er uit ziet:

Grond en rechten	34.500
Bodemonderzoek	2.000
Bouwkosten	460.000
Centrale verwarming	27.000
Geluidsinstallatie	4.000
Luidklok	5.000
Inventaris	25.000
Architect	50.000
Adviseurs	9.500
Toezicht	8.000
Terreinkosten	1.000
Leges gemeente	1.250
Renteverlies	3.500
Onvoorzien	4.250
Totaal	f. 635.000

De architect is de heer N. van der Laan, G. Timmers is de aannemer. Jan Tibosch beitelde de inscriptie voor de eerste steen die op 15 augustus 1971 wordt ingemetseld. Opvallend is dat er bij het kerkgebouw een ruime parochiezaal komt, die vaak en door verschillende groepen wordt

gebruikt voor tal van doeleinden.

In 1972 wordt in een samenwerkingsverband met een koor uit 's-Hertogenbosch een parochieherenkoor opgericht. A. van de Sande wordt daarvan dirigent, T. van Gorp de organist. 30 april van datzelfde jaar vindt de inzegening plaats van de kerk. Die gebeurt door bisschop Bluijssen. Het gemengde dames- en herenkoor onder leiding van de heer Van de Sande zingt een vierstemmige mis van C. Casali. Rond de feestelijkheden is er ook veel aandacht voor de jongeren, de zieken en kinderen spelen onder leiding van H. Vingerhoets een musical. De gemeente doet ook een duit in het zakje: zij voorziet het gebouw van een uurwerk met vier verlichte wijzerplaten.

Inmiddels is het aantal parochianen in 1973 al gestegen tot 2643. Er zijn in dat jaar 28 dopelingen, 12 huwelijken en 8 uitvaarten.

Vanaf 1975 is er een parochieblad. In 1976 kan pater Van Berkom nóg meer tijd besteden aan het pastorale werk in de parochie: hij is dan geen klooster-overste meer. Voor de liefhebber van kerkelijke historie: vanaf 1976 vervalt de avondmis op zondag. Die is immers ook een tijd lang in zwang geweest.

In 1978 wordt een eerste pastorale werkgroep geformeerd: zij mogen de eerste communie en het vormsel gaan voorbereiden. Dat zijn tekenen die er op duiden dat de pastoor niet meer alles kan of hoeft te doen, ook leken worden ingeschakeld. Ook komt er meer oog voor buiten de parochiegrenzen: Missie, Ontwikkeling en Vrede doen hun intree. In 1979 wordt oud-burgemeester Mazairac ridder in de orde van St. Sylvester, vanwege zijn verdiensten voor het geestelijk gehandicapt kind. De heer F. van Maanen valt eenzelfde onderscheiding ten deel voor zijn verdiensten voor het katholiek onderwijs in Rosmalen.

Per 1 juli krijgt pastoor Verstegen eervol ontslag om met emeritaat te gaan. Na twintig jaar pastoor te zijn geweest wordt hij om zijn vele verdiensten tot ereburger van Rosmalen benoemd. Hij kan met een gerust hart zijn parochie overlaten aan de inmiddels volledig ingeburgerde en

De eerste groep misdienaars die met pastoor Piet Verstegen een uitstapje maakte

gewaardeerde pater Jan van Berkom.

In 1983 blijkt dat de parochie een steeds meer democratisch gezicht krijgt: het volledige kerkbestuur treedt af om plaats te maken voor de parochievergadering. Om echter een Poolse landdag te voorkomen wordt er wel een dagelijks bestuur van de parochie gekozen uit de parochievergadering. Van de parochievergadering van toen zijn er nu nog steeds velen actief in de Birgittaparochie.

Vanaf 1985 zien we ook de om zijn manier van preken befaamde pater Ton Scheer regelmatig voorgaan in de vieringen. Inmiddels is ook duidelijk dat het kerkbezoek flink daalt: in een hoorzitting wordt gevraagd hoe de parochianen denken over het terugbrengen van het aantal weekenddiensten van drie naar twee.

Vanaf 1986 werkt de parochie intensief samen in een Inter Parochiële Vereniging, een organisatievorm binnen het dekenaat Den Bosch, waarbij inmiddels de Rosmalense parochies opgenomen zijn. Als de parochie haar zilveren jubileum viert, krijgt het echtpaar Kromhout-Bosman de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice, vanwege hun bijzondere inzet voor de parochiegemeenschap. Het herenkoor heft zichzelf in dat jaar op.

De heer Jacques Noyons wordt in 1987 benoemd tot dirigent van het dames-, jongeren- en kinderkoor. De parochie neemt ook in oecume-

nische kwaliteit toe. In het kader van het 25-jarig bestaan vindt er een viering plaats waarin dominee J. Plug en pater Van Berkom samen voorgaan.

Tot zover de eerste 25 jaar van de Laurentiusparochie. Te zijner tijd zal er ook wel een geschiedschrijving komen van de volgende 26 jaar. Dat lijkt me nu nog een beetje vroeg. Een groot deel van die periode zal ongetwijfeld het verhaal vertellen van de samenwerking, later fusie met de Bernadetteparochie uit Maliskamp. Naast de voortschrijdende democratisering zal de opvolger van pastoor Van Berkom, diaken pastor Jan Renders daarin een belangrijke rol spelen. Enerzijds zal de ontkerkelijking een grote rol spelen, maar evenzeer de enorme betrokkenheid van talloze vrijwilligers in deze parochiegemeenschap. Die zal ongetwijfeld een vervolg krijgen in de samenwerking en opnieuw fusie met de Lambertusparochie in 2008. Als motief van de nieuwe parochie geldt nog steeds een grote

saamhorigheid. Niemand beter dan de geliefde deken Gerrit van de Camp geeft dit in zijn felicitatie weer bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Laurentiusparochie:

“Parochies hebben geen betere toekomst omdat ze bv. 500 jaar bestaan, maar allereerst omdat ze toekomst zien; en dan heeft een oude parochie niets voor op een jonge. Parochies worden uitgedaagd op hun waarde voor de samenleving en dat lijkt me heel waardevol en heel christelijk.”

De huidige Laurentiuskerk aan de Oude Baan

Zomaar een toponiem (2): Striensestraat (Rosmalen)

Wim Veekens

Een tijdje geleden, op een maandagavond, vroeg een van de aanwezigen in het Heemhuis op het landgoed Coudewater of de Striensestraat altijd zo geheten heeft en waar deze straatnaam vandaan komt. Deze vraag was voor mij een goede aanleiding om dit Rosmalense hodoniem (= straatnaam) als tweede naam in mijn rubriekje over toponiemen van Rosmalen, Hintham, Kruisstraat en Malis-

kamp te bespreken.

Oude vermeldingen van de straat

1815: de Striemensche Straat (NA 3479 nr. 101)
1829: de Striemsche weg (GAR 2029 10 januari)
1832: Aan de Striemsche Straat (Kadastrale Kaart)
1832: de Striemensche straat (GAR 1174 f102)
1870: de Striemsche Straat (NA 2581 nr. 1549)

1895: Striensche straat (HA kaartblad 588)
1933: aan de Striemensche Straat (W. Westerla-
ken)

Uit wat voorafgaat komen twee dingen naar vo-
ren, ten eerste: de huidige Striensestraat zou ei-
genlijk * Striemsestraat moeten heten, en ten
tweede: deze straat heeft haar naam ontleend aan
het toponiem Striem(en).

Oude vermeldingen van Striem(en)

1730: (Hooiland) op de Strieme (RAR 60 folio
83)

1740: de Coningx strip op de Striemen (RAR 61
folio 2)

1781: Vier strepen (bouwland) op de Striemen
(RAR 69 folio 96v)

1794: de Schaapsweijde bij de Strieme aan de
Straat (RAR 76 folio 41)

1799: (1 ½ merge) op de Strieme (H. de Werd,
blz.315)

1804: (Weiland) aan de striemen (RAR 125 fo-
lio 30)

1820: (Hooiland) op de Striemen (NA 7101
nr.75)

1834: (Hooiland) ter plaatse genaamd de Strie-
men (NA 3881a nr.58)

1840: (Draaiboom) aan [de] drijfweg op de
Striemen (GAR 1175 folio 78)

Deze vermeldingen maken duidelijk dat de
Striemen oorspronkelijk een aanduiding van een
gebied of complex was. Formuleringen als

“(hooiland) op de Striemen”, “(weiland) aan de
Striemen” en “(hooiland) ter plaatse genaamd de
Striemen” laten dit zien, evenals de met een
voorzetsel beginnende kadastrale benaming
“Aan de Striemsche Straat”. Dat de Striemse- /
Striensestraat haar oorspronkelijke naamgeving
te danken heeft aan een straat gelegen aan of bij
de Striemen illustreert reeds de vermelding uit
1794: “de Schaapsweijde bij de Strieme aan de
Straat”.

Betekenis van striem

In toponiemen of veldnamen duidt striem op een
smalle strook land, een smal en langgerekt stuk
land. Daarmee heeft striem eigenlijk dezelfde
betekenis als het veelvuldig voorkomende be-
grip streep. Als voorbeelden van toponiemen
met het element streep noemen we de Fraterstre-
pen – deze lagen tegen de Striemen aan! – en de
Weistrepen, gelegen ten noorden van het
Garstland.

De nauwe betekenisverwantschap die er bestaat
tussen striem en streep wordt aangetoond in de
vermelding van 1740: “de Coningx strip [=
streep] op de Striemen”, en in die van 1781:
“Vier strepen (...) op de Striemen”. (De moei-
lijk te bewerken grond in de Maliskamp bestond
uit “niks anders dan strepen / str(i)epe /“, aldus
(heel) oude zegslieden tijdens mijn onderzoek
naar Maliskampse toponiemen uit de volks-
mond).

1960. Op de achtergrond de Striensestraat

Conclusie

Een naam als Striensestraat is een bewijs dat bij de verklaring van een naam men niet klakkeloos mag uitgaan van de huidige vorm.

Men moet altijd proberen zoveel mogelijk oude naamsvormen uit oude(re) archiefstukken te vinden. Die oude vermeldingen liggen nu eenmaal dicht(er) bij het moment van naamgeving en zijn derhalve minder vervormd of afgesleten. (De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat oude naamsvormen soms net zo ondoorzichtig kunnen zijn als de huidige vormen, met als gevolg dat het niet altijd mogelijk is een naam te verklaren) Ook de uitspraak van een naam in de volksmond kan nog wel eens licht werpen op de oorsprong van een naam. Dit geldt ook voor de hier be-

sproken naam. Er zijn nog oude(re) Rosmalenaren die het nog steeds hebben over / de striemsestraat / in plaats van de Striensestraat!

Afkortingen

GAR	Gemeentearchief Rosmalen (collectie van der Aa)
HA	Historische Atlas Noord-Brabant, Den IJp, 1999
NA	Notariële Akte (Rosmalen)
RAR	Rechterlijk Archief Rosmalen
Werd, H. de	H. de Werd, Rosmalen Vroeger, [Rosmalen, 1985]
Westerlaken, W.	W. Westerlaken, Plattegrond Rosmalen, 1933.

Voor u gehoord 47

Harry Coppens

Nééj leeve

In verband mi geboortes zèn d'r bè ons veul gezegdes. Nouw is dè niej zó onlogisch um dètter vruger òk ontieligelijk veul geborre wier in ons provincie. 't Waar d'r laojen en lossen mi de staonde kar, wier d'r dik gezeed. Op kraomvisite gaon noemde ze in De Peel en omgeving op de kiendjeskoffie of op d'n biest komme (biest is de melk van 'n koew die pas gekalfd hi)

In de Meierij hiette 't mi de krommen èrm of mi de kromme slip en òn dieje krommen èrm of in dieje slip zaat 't kado, veelal etenswaren vur de kraomvrouw (om weer aon te sterken).

In de Langstraot spraake ze wel van op soikere beschoit gaon (op suiker en beschuit gaan)

En ès ge de klèine dan bewonderd hât en ge zaagt 'm spauwe (overgeven). Dan wier 'r gezeed: spauwerkes zèn haauwerkes en dè betekende dan dè diej kiendjes hil dik nog de gezondste wiere.

Waake.

Vruger moester bè 'nen dooie in de buurt altèd

gewaakt worre. 't Lijk laag in diej daag nog thuis opgebaard en de buurplicht din z'n werk zoowès in diejen tèt gewoon waar. Toch waare d'r veul niej zo'n hède bè 'nen dooie in huis en d'r wier dan dik 'n bietje gebid en veul gepruufd. D'r kwame bè zonnen borrel òk dik sterke verhale bove.

Zoo wier d'r in de buurt van Geffen verteld dètter twee zaate te waake bè't lijk van Jønnesse diej 'm altèd gèire hà en 'm zelfs liever hà ès d'n hèiligen òlliej. Toen de sneevelfles zo wè leeg waar, zin Jan:"Heej Piet, Driekske li hier nouw al zò lang dreug te siepooge. Zòttiej òk niej gèire nog 'n slukske hebbe? Hij moet nouw toch onderhand mi de hel vur de voewt 'ne gruwelijken dorst hebbe".

Nò wè gerikraoij zette ze Driekske 'n bietje recht in z'n bed en goete 'nen borrel in z'n kilsgat.'"t Is in alle geval nog goed teege de piere òk", zinne ze.

Ons èige taol

'n Praotje in ons èige taol
dès niej zò dèftig, kaauw en kaol
Ge kunt daar doodgewoon praote,

vur schamte moetet nooit niej laote
Es klèinen brak heddet al geleerd,
wie durft te zegge: dè waar verkeerd?
'n Liedje in ons èige taol,
dè zingt gelijk 'n wielewaal.
Ze spreek zò féén um aon te heure,
oew wange gòn van wèrmte kleure.
Diej taol, diej heurt bè onzen aard'
Zurgt dèsse trouw hier blééft bewaard.

'n Woordje in ons èige taol,
dè legde op gin gaauwe schaol.
Ge moet dè mi gin letters spelle,
mar lustere hoezet hier vertelle.
Ik draag 't fier en scheutig rond
Want 't is en blééft ons Brabants Bont.

Smidspraot

Op de meulen en de smis heurde het nieuws wat er is. Op deze plaotse moeste waachte op oew beurt en dan ging het durpsnieuws over de tong. En de utdrukking: Op het kerkpad geheard hebben, heeft inhoudelijk dezelfde betekenis.

Te voet op weg naar de kerk en op de terugweg was er volop gelegenheid om nieuwtjes uit te wisselen. Maar verleden week hà onze smid vur de flauwe kul 'n groot bord bè de smederij gezet en er mi grote letters op geschreven: "Ik maak alles recht wat krom is".

Op 'ne keer kwaam er 'n heel aauw krom wèfke langs de meulen . Ze laas diejen tekst en din nor binne." Zeg smid", zin 't wèfke, "ik heb net geleeze wètter op dè bord stû. Zodde gè mèn dan òk nog recht kunne maake?" Nou waar onze smid nou niej direct op z'n mundje gevalle.

Hij kiek 's op en zin mi 'ne lach:"Dè kan ik alleen ès ik oew nog heet kan krèijge.....

'n Keuterboerke.

Hèin van Tinuskes waar 'n èrm boerke mi 'n paor buunder laand en 'n stuk of zes koei. Mi veul gezwoeg wist hij het hoofd bove wötter te haauwe. Mar dan moes er òk niks tegen zitte.

En toen veurige week z'n beste koew kapot gong waar dè vur hum zonder meer 'ne grote ramp. Toen z'n wèfke daarover mar blief jere-

miejeeje, zin 't boerke:"Ge kunt nog wel 'n gat in oewen buik grave wè in gin drie weeke dichtgroeit, mar dè hedde d'r dan nog bè...." Hij bedoelde gewoon dètter niks on te doen waar en degge d'r over heen moest zien te komme.

Ooit zin iej òk :”Es God alles kan, dan moes iej hier mar 's op 'nen hoek van ons ronde toffel komme zitte.” En van iemes diej alles wò weete en mende dettiej 't òk wies, zin Hèin: “Hij wit nog wel wè God weegt”.

't Brabants ketierke.

't Is goewd dègge wit, dè tèt bè de echte aauw Brabanders mistal 'n erg rekbaar begrip is. 'n Ketierke te laot of te vruug is hil gewoon, òk ester duidelijk 'n tijdstip is afgesproken. Ze noeme dè èiges dik vergoeilijkend 't Brabants ketierke. Zoo kan bij den Brabander die zi dettiej mèrge kumt, 't goewd zoo zèn dettiej bedoelt dettiej van de week nog kumt. Over acht daag zal mistal wel staon vur 'n por weeke en over veertien daag kan van alles beteekene van drie weeke tot 'n hallef jaor, mar 't stû bekant nooit vur twee weeke.

Ester 'n afspraak gemaakt wordt worbij gezeed wordt "es alles meezit", dan reekent er mar op dètter van alles tussekumt en dettiej veul lotter dan afgesproke of hillemaol niej kumt. Afspraken op langere termijn skjine nie binne z'n controle te ligge en d'n Brabander zi niej geire nee. Dus hij zi dettiej kumt, mar God wit wanneer. Eigenlijk hittiej 'n soort afkeer van stiptheid. De Brabantse klok leupt anders en rustiger dan die van al diej neijkommers.

De kelender

En mi vastenaovend wier de blaas gespanne de rommelpot van deur toe deur en hier en daor kwaam d'r eene teege mi 'n bont gekleurd mombakkes veur.

Mar eenmaol, in de stil veertig daag van de vaaste, de bötter wier minder dik gesmeerd' de tabaksdoos blief in 't zondagspak steeke en de kèinder wier 't vaaste, mi'n trummelke geleerd.

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

DANKT ZIJN SPONSORS

- Woningstichting De Kleine Meerij
Weidestraat 2, 5241 CB Rosmalen
- Boundless Business Consultancy
Veemarktkade 8, 5222 AE 's-Hertogenbosch
- Boek- en Kantoorvakhandel Robben
Molenhoekpassage 23, 5242 CZ Rosmalen
- Donatus Ond.Verz.Mij.
Hoff van Hollandlaan 8, 5243 SR Rosmalen
- Aann.bedr. P. Hoedemakers en Zn BV
De Grote Elst 40, 5246 JP Rosmalen
- Apotheek Rosmalen-Berlicum
Oude Baan 9, 5242 HT Rosmalen
- Dinos BV
Weidestraat 32, 5142 CB Rosmalen
- Timmers Bouwbedrijf BV
Heikampweg 6 5249 JX Rosmalen
- Dierenspecialzaak Nico v.d. Berg
Oude Baan 3, 5242 HT Rosmalen
- Croonen Adviseurs BV
Postbus 435, 5240 AK Rosmalen
- Dura Vermeer Bouw BV
Stationsplein 1, 5241 GN Rosmalen
- Lambermontgroep
Burg.Wolterstraat 1, 5241 EM Rosmalen
- Piels BV
Vinkenveld 6, 5249 JT Rosmalen
- Sanidrome Van Grinsven BV
Stadionweg 167, 5246 JT Rosmalen
- Soos Satisfaction
Fort Alexanderstraat 31, 5241 XE Rosmalen
- Dhr J. Verbiesen
Molenstraat 34, 5242 HA Rosmalen
- Gebr. Voets Weg- en Waterbouw
Vinkenveld 4, 5249 JP Rosmalen
- Foto Stijntjes
Molenhoekpassage 4, 5242 CZ Rosmalen
- Haarmode Peter van Wanrooy
Sriensestraat 15 5241AW Rosmalen
- Huijbregts en Peters Notarissen
Hoff v. Hollandlaan 5, 5243 SR Rosmalen
- Cafe 't Zonneke
Hintham 36, 5246 AC Rosmalen
- W. Gloudemans BV
Hintham 117a, 5246 AE Rosmalen
- Spar Langenhuijsen
Hoogstraat 64, 5241 CT Rosmalen